

အမျိုးသားစားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးအတွက်
မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများနှင့် သက်ဆိုင်သော
လုပ်ပိုင်ခွင့်အား တာဝန်ခံသည့် စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက်
စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ လိုက်နာကျင့်သုံးသင့်သော
လမ်းညွှန်ချက်များ

နိဒါန်း

ဤစေတနာဖြင့်တန်ဖိုးထား၍ လိုက်နာကျင့်သုံးသင့်သော လမ်းညွှန်ချက်များ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အားလုံး အတွက် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု ဖြစ်ပေါ်စေရန် မျှော်မှန်းပြီး မြေယာ၊ သားငါးနှင့်သစ်တော ဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံ၏ အခြေအနေအလိုက် အမျိုးသားစားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုအတွက် လုံလောက်သော စားနပ်ရိက္ခာရရှိ အသုံးပြုနိုင် သည့်အခွင့်အရေးများ ရရှိရန်ဆောင်ရွက်မှုများအား ပံ့ပိုးကူညီရာတွင်လည်းကောင်း ကိုးကားနိုင်ရန်နှင့် လမ်းညွှန်မှုများ ပေးနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။

ဤလမ်းညွှန်ချက်များကို ရေရှည်တည်တံ့သည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ သဘောတရားများကို အခြေခံ၍ လည်းကောင်း၊ မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေး ခိုင်မာမှုနှင့် ယင်းတို့ကို သာတူညီမျှ ရယူသုံးစွဲခွင့်များကို မြှင့်တင်ခြင်းအားဖြင့် မြေဗဟိုပြု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အသိအမှတ်ပြု၍ လည်းကောင်း၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှုနှင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုများ ပပျောက်ရေးကို ရှေးရှုသည့် နိုင်ငံတကာနှင့် အမျိုးသားစွမ်းဆောင်မှုများ ပိုမိုဖြစ်ထွန်းစေရန် ရည်ရွယ်သည်။

ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှု၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုပပျောက်ရေးနှင့် ရေရှည်တည်တံ့သည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အသုံး ပြုမှုတို့သည် အများပြည်သူ၊ ဒေသခံအစုအဖွဲ့များနှင့်အခြားအကျိုးသက်ဆိုင်သူများကမြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောများကို မည်သို့ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရယူအသုံးပြုခွင့်ရရှိသည့်အပေါ် တည်မှီနေသည်။ များစွာ သော အထူးသဖြင့် ကျေးလက်နေ ဆင်းရဲသူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုများသည် ယင်းအရင်း အမြစ်များကို ခိုင်မာပြီး သာတူညီမျှစွာ ရယူသုံးစွဲမှုနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုတို့အပေါ် မူတည်သည်။ ယင်းတို့ သည် စားစရာနှင့် နေရာတို့၏ အရင်းခံ ဖြစ်ပြီး လူမှုရေး ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက် ချက်တို့၏ အခြေခံလည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၏ ဗဟိုချက်မတစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။

ဤမြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများနှင့် သက်ဆိုင်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်အား တာဝန်ခံသည့် စီမံခန့်ခွဲမှုသည် ရေနှင့် သတ္တုသယံဇာတကဲ့သို့သော အခြားသဘာဝအရင်းအမြစ်များ ရယူသုံးစွဲမှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုများနှင့် အထူးတလည် ဆက်စပ်လျက် ရှိသည်ဆိုသည်အချက်ကို အရေးတကြီး မှတ်သားထားရမည်။ နိုင်ငံအခြေ အနေအရ ယင်းအရင်းအမြစ်များကို စီမံခန့်ခွဲသည့် အမျိုးမျိုးသော ပုံစံနှင့်စနစ်များ တည်ရှိနေ ခြင်းကို အသိအမှတ်ပြုစဉ် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဤလမ်းညွှန်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ ယင်းဆက်စပ် လျက်ရှိသည့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲမှုကို သင့်လျော်သလို ထည့်သွင်း စဉ်းစားနိုင်သည်။

အများပြည်သူ၊ ဒေသခံအစုအဖွဲ့များနှင့်အခြားအကျိုးသက်ဆိုင်သူများကမြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တော များကို မည်သို့ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရယူအသုံးပြုခွင့်ရရှိသည်ကို လူမှုအဖွဲ့အစည်းများက စည်းမျဉ်းနှင့်

ဥပဒေများဖြင့် သတ်မှတ်ပြဌာန်းသည်။ ဤလုပ်ပိုင်ခွင့်စနစ်များက အရင်းအမြစ်များကို မည်သူ အသုံးပြုနိုင်သည်၊ မည်မည်ကြာမြင့်စွာ အသုံးပြုနိုင်သည်၊ မည်သည့် အခြေအနေများတွင် အသုံးပြုနိုင်သည် စသည်တို့ကို အဆုံးအဖြတ်ပေးသည်။ ဤစနစ်များသည် တရားဝင်ပြဌာန်းထားသည့် မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများ အပေါ်၌ လည်းကောင်း၊ တရားဝင်ပြဌာန်းမထားသည့် ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအပေါ် ၌လည်းကောင်း အခြေခံနိုင်သည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်စနစ်များသည် တိုးတက်နေသည့် ကမ္ဘာ့လူဦးရေအတွက် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုလိုအပ်မှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးယိုယွင်းမှုနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုတို့က မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်ကို လျော့ကျမှုစသည့် စိန်ခေါ်မှုများနှင့် တိုးတက်ရင်ဆိုင်နေရသည်။ လုံလောက်မှုနှင့် ခိုင်မာမှုမရှိသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများသည် ထိခိုက်လွယ်ခြင်း၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်းနှင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်းတို့ကို တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်စေပြီး အပြိုင်အဆိုင် အသုံးပြုသူများက ယင်းအရင်းအမြစ်များအား ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခွင့်တောင်းဆိုရန် ကြိုးပမ်းသည့်အခါများတွင် ပဋိပက္ခနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးယိုယွင်းမှုတို့ကို ဦးတည်သွားစေနိုင်သည်။

လုပ်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းသည် အများပြည်သူ၊ ဒေသအစုအဖွဲ့နှင့် အခြားအကျိုးသက်ဆိုင်သူများက မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို ရယူခွင့်၊ သုံးစွဲခွင့်နှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခွင့် ရှိခဲ့လျှင် ယင်းအခွင့်အရေးတို့အား မည်သို့မည်ပုံရရှိသည်ကို ဆုံးဖြတ်ရန် အဓိကျသည့် အကြောင်းအချက်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ စီမံခန့်ခွဲမှုအားနည်းမှုက များစွာသော လုပ်ပိုင်ခွင့် ပြဿနာများကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီး စီမံခန့်ခွဲမှုအရည်အသွေးက လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြဿနာများအား ဖြေရှင်းရန် အားထုတ်မှုများကို ထိခိုက်စေသည်။ အားနည်းသော စီမံခန့်ခွဲမှုက လူမှုရေးတည်ငြိမ်မှု၊ ရေရှည် တည်တံ့သော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အသုံးပြုမှု၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအပေါ် ဆိုးဝါးသော သက်ရောက်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ အကျင့်ပျက် ခြစားသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များကြောင့် ယင်းတို့၏ နေအိမ်၊ မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ ဆုံးရှုံးခဲ့လျှင် လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် အကောင်အထည်ဖော်သည့် အဖွဲ့အစည်းများက ယင်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အကာအကွယ်ပေးရန် ပျက်ကွက်ခဲ့လျှင်လည်းကောင်း၊ အများပြည်သူတို့အား ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးပြီး ဆင်းရဲနွမ်းပါးသည့် ဘဝကို ရောက်ရှိစေသည်။ အားနည်းသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်စီမံခန့်ခွဲမှုကြောင့် ပြင်းထန်သည့် ပဋိပက္ခကို ဦးတည်လာသည့်အခါ အများပြည်သူတို့၏ ဘဝဆုံးရှုံးမှုကို ပို၍ပင် ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။ အခြားတစ်ဖက်၌လည်း တာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲမှုသည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် စားနပ်ရိက္ခာမဖူလုံမှုတို့ကို လျော့ချစေနိုင်သည့် ရေရှည်တည်တံ့သော လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို တိုးမြှင့်ဖြစ်ပေါ်စေပြီး တာဝန်ခံမှုရှိသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကိုလည်း အားပေးမြှင့်တင် နိုင်သည်။

တစ်စတစ်စကြီးထွားလာသည့် စိတ်ဝင်စားမှုများကို တုန့်ပြန်သောအားဖြင့် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့်လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့ (အက်ဖ်အေအို)နှင့် ၎င်း၏ မိတ်ဖက်ပူးပေါင်းအဖွဲ့ဝင်များသည် တာဝန်ခံမှုရှိသည့် စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် လမ်းညွှန်ချက်များကို ရေးဆွဲရန် စတင်ခဲ့သည်။ ဤပဏာမခြေလှမ်းသည် အက်ဖ်အေအိုကောင်စီ

က ၂၀၀၄ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ကျင်းပခဲ့သည့် ၎င်း၏ တစ်ရာနှစ်ဆယ့်ခုနှစ် ကြိမ်မြောက်အစည်းအဝေးနှင့် ၂၀၀၆ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှု(CARRD)ဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ညီလာခံ - International Conference on Agrarian Reform and Rural Development (ICARRD) တို့တွင် အတည်ပြုခဲ့သည့် အမျိုးသားစားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံမှုအတွက် လုံလောက်သော စားနပ်ရိက္ခာရရှိရန် အခွင့်အရေးကို စဉ်ဆက်မပြတ်အကောင်အထည်ဖော်မှုကို အထောက်အပံ့ပေးသော စေတနာဖြင့် ကျင့်သုံးအပ်သည့် လမ်းညွှန်ချက်များ (the Voluntary Guidelines to Support the Progressive Realization of the Right to Adequate Food in the Context of National Food Security) (စားနပ်ရိက္ခာအတွက် စေတနာဖြင့်တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးအပ်သောလမ်းညွှန်ချက်များ) ပေါ်တွင် အခြေခံထားသည်။

၂၀၁၀ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ကျင်းပခဲ့သည့် ၎င်း၏ သုံးဆယ့်ခြောက်ကြိမ်မြောက်အစည်းအဝေး၌ ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးကော်မတီ (စီအက်ဖ်အက်စ်) သည် ၎င်းထံသို့ တင်ပြ၍ ထည့်သွင်းစဉ်းစားဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ဤလမ်းညွှန်ချက်များကို အများပါဝင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြင့် ဆက်လက်ရေးဆွဲနိုင်ရန် အားပေးခဲ့ပြီး၊ ပထမမူကြမ်းကို သုံးသပ်ဆွေးနွေးရန် အချိန်အတိုင်းအတာ ကန့်သတ်မထားသော လုပ်ငန်းကော်မတီတစ်ခုကိုလည်း တည်ထောင်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

တာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များအတွက် အခြေခံသဘောတရားများနှင့်နိုင်ငံတကာက လက်ခံသော စံနှုန်းများကို ကျင့်သုံးစေသည့် အက်ဖ်အေအို၏ အခြားလမ်းညွှန်ချက် များ၏ ဖွဲ့စည်းမှုပုံစံကို ဤလမ်းညွှန်ချက်များက နီးစပ်ဆုံးလိုက် နာသည်။ ၎င်းတို့မှာ စားနပ်ရိက္ခာလုပ်ပိုင်ခွင့်အတွက် စေတနာဖြင့် ကျင့်သုံးအပ်သည့် လမ်းညွှန်ချက်များ (Voluntary Guidelines on the Right to Food); တာဝန်ခံမှု ရှိသည့် ငါးလုပ်ငန်းများအတွက် လိုက်နာရမည့်ကျင့်ဝတ်များ (Code of Conduct for Responsible Fisheries); ပိုးသတ်ဆေးများ ဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်းတို့အတွက် နိုင်ငံတကာ ကျင့်ဝတ်များ (International Code of Conduct on the Distribution and Use of Pesticides); သစ်တော စိုက်ခင်းများအတွက် တာဝန်ခံမှုရှိသည့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုများ (Responsible Management of Panted Forests); စေတနာဖြင့် ကျင့်သုံးအပ်သော လမ်းညွှန်ချက်များ (Voluntary Guidelines); and မီးသတ် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ စေတနာဖြင့်ကျင့်သုံးအပ်သည့် လမ်းညွှန်ချက်များ (Fire Management Voluntary Guidelines); လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများအတွက် အခြေခံသဘောတရားနှင့် မဟာဗျူဟာများ (Principles and Strategic Actions) တို့ ဖြစ်သည်။ ဤလမ်းညွှန်ချက်များသည် မဟာဗျူဟာများ၊ မူဝါဒ၊ ဥပဒေ၊ စီမံကိန်းနှင့် လုပ်ငန်းများကို ရေးဆွဲရာတွင် အသုံးပြုနိုင်သည့် မူဘောင်များကို ထုတ်ပေးနိုင်သည့် မှတ်တမ်းမှတ်ရာ အတိုအထွာများ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့နှင့်အတူ လိုအပ်သည့်အခါတွင် တိကျသည့်ကဏ္ဍများ အတွက် နည်းပညာဆိုင်ရာ အသေးစိတ်များပါဝင်သည့်နောက်ဆက်တွဲလမ်းညွှန်ချက်များ၊ သင်တန်းနှင့် စည်းရုံးလှုပ်ဆော်မှုများကဲ့သို့သော ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် အခြားမှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အထောက်အပံ့ပေးသည့် နောက်ထပ်လမ်းညွှန်ချက်များ ပါဝင်လာသည်။

ဤလမ်းညွှန်ချက်များကို စီအက်ဖ်အက်စ်က ၂၀၁၂ ခုနှစ် မေလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် ၎င်း၏ သုံးဆယ့်ရှစ်ကြိမ်မြောက် (အထူး) အစည်းအဝေးတွင် အတည်ပြုခဲ့သည်။

ဤလမ်းညွှန်ချက်များကို ထိုလုပ်ငန်းကော်မတီက ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဇွန်လ၊ ဇူလိုင်လနှင့် အောက်တိုဘာလနှင့် ၂၀၁၂ ခုနှစ် မတ်လတို့တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် အစည်းအဝေးများတွင် ရေးဆွဲခဲ့သည်။ ၎င်းကို ၂၀၀၉ နှင့် ၂၀၁၀ တွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော အများပါဝင်သည့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းသည့်လုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် အခြေခံခဲ့သည်။ ဒေသဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပွဲများကို ဘရာဇီးလ်၊ ဘာကီနာ၊ ဖက်စ်စီ၊ အီသီယိုးပီးယား၊ ဂျော်ဒန်၊ နမ်မီဘီးယား၊ ပနားမား၊ ရိုမေးနီးယား၊ ရုရှားပြည်ထောင်စု၊ ဆာမိုအာနှင့် ဗီယက်နမ်တို့တွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ ဤဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပွဲများသို့ အများပြည်သူနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းနှင့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူများကို ကိုယ်စားပြုသည့် နိုင်ငံပေါင်း ၁၃၃ နိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ် ၇၀၀ နီးပါး အတူတကွ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ အာဖရိကအတွက် မာလီ၊ အာရှအတွက် (မလေးရှား)၊ ဥရောပ၊ အာရှအလယ်ပိုင်းနှင့် အနောက်ပိုင်းတို့အတွက် (အီတလီ)နှင့် လက်တင်အမေရိကအတွက် (ဘရာဇီးလ်) တို့တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများအတွက် အထူး ကျင်းပခဲ့သည့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပွဲ ၄ ပွဲသို့ နိုင်ငံပေါင်း ၇၀ ကျော်မှ လူပေါင်း ၂၀၀ နီးပါး တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍအတွက် နောက်ထပ်ကျင်းပသည့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပွဲသို့လည်း နိုင်ငံပေါင်း ၂၁ နိုင်ငံမှ လူပေါင်း ၇၀ ကျော် တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ဤလမ်းညွှန်ချက်များ ရေးဆွဲရာတွင် ကနဦးမူကြမ်းအပေါ် အီလက်ထရောနစ်စနစ်သုံး၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှု များမှ ရရှိသည့် အဆိုပြုချက်များကိုလည်း ပေါင်းစပ်အသုံးပြုခဲ့သည်။ ကနဦးမူကြမ်းကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေသည့် အဆိုပြုချက်များကို အများပြည်သူ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းနှင့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူများနှင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးမှလည်း ရရှိခဲ့သည်။

ဤလမ်းညွှန်ချက်များသည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်းဆိုင်ရာ ထောင်စုနှစ်ရည်မှန်းချက်များအပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများကို ဖော်ဆောင်သည့် နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသဆိုင်ရာလုပ်ထုံး လုပ်နည်းများနှင့် ကိုက်ညီသည်။ ဤလမ်းညွှန်ချက်ကို ဖတ်ရှုသူများက လုပ်ပိုင်ခွင့်စီမံခန့်ခွဲမှုများ တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သည့်အခါ တာဝန်ဝတ္တရားအရသော်လည်းကောင်း စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍သော်လည်းကောင်း သင့်တော်သလို ကျင့်သုံးရန်နှင့် နောက်ထပ်လမ်းညွှန်ချက်များကို ထပ်မံရရှိရန် အဆိုပါ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ပုံမှန်ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် ၎င်းတို့အား တိုက်တွန်းအားပေးသည်။

အခန်း(၁)

ကနဦးဖော်ပြချက်များ

၁။ ရည်ရွယ်ချက်များ

၁.၁။ ဤလမ်းညွှန်ချက်များသည် မြေယာ^၁၊ သားငါးနှင့် သစ်တောဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ရည်ရွယ်သည်။ ၎င်းမှာ အားလုံး၏ အကျိုးစီးပွား အထူးသဖြင့် ထိခိုက်လွယ်ပြီး အလှမ်းဝေးသောဒေသတွင် နေထိုင်ကြသူများ၏ စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံရေးနှင့် လုံလောက်သော စားနပ်ရိက္ခာ ရရှိအသုံးပြုနိုင်သည့် အခွင့်အရေးများ စဉ်ဆက်မပြတ် တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းစေရေး၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု ပပျောက်ရေး၊ ရေရှည်တည်တန့်သည့် လူနေမှုဘဝ ရရှိရေး၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာ တည်ငြိမ်မှု၊ အိမ်ရာမြေနေရာများ ခိုင်မာရေး၊ ကျေးလက် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးနှင့် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော လူမှုစီးပွား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် ဖြစ်သည်။ ဤလမ်းညွှန်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ စီမံ ခန့်ခွဲမှု တိုးတက်လာစေရန် အစီအစဉ်များ၊ မူဝါဒများနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ ကူညီပံ့ပိုးမှုများ အားလုံးသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့် အရေးကြေငြာစာတမ်းနှင့် အခြားနိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေး လမ်းညွှန်ချက်များအပါအဝင်၊ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများအရ နိုင်ငံများ၏ တည်ဆဲတာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိရမည်။

၁.၂။ ဤလမ်းညွှန်ချက်များသည်

- (၁) မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောများ အသုံးပြုမှု၊ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို ဖော်ဆောင်နိုင်သည့် နိုင်ငံတကာ၌ လက်ခံကျင့်သုံးနေသော နည်းလမ်းများ ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် သတင်းအချက်အလက်များကို ကူညီပံ့ပိုးပေးခြင်းဖြင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အား စီမံခန့်ခွဲမှု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန်
- (၂) မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောအရင်းအမြစ်များဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အမျိုးမျိုးကို စီမံသည့် မူဝါဒ၊ ဥပဒေ၊ အဖွဲ့အစည်းမူဘောင်များ ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်စေရန်
- (၃) လုပ်ပိုင်ခွင့်စနစ်များနှင့် သက်ဆိုင်သော လုပ်ငန်းများလည်ပတ်မှု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာမှု တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်စေရန်။
- (၄) အကောင်အထည်ဖော်သည့် အဖွဲ့ အစည်းများ၊ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသူများ၊ ဒေသအာဏာပိုင်များ၊ လယ်သမားအဖွဲ့အစည်းများ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောဆိုင်ရာ အသေးစားထုတ်လုပ်သူများ၊ မွေးမြူရေးလုပ်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားဒေသခံများ၊ အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များ၊ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူများနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ဆက်စပ်

¹ လုပ်ပိုင်ခွင့်အတွက် မြေနှင့်ပတ်သက်သည့် နိုင်ငံတကာအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက် မရှိပါ။ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကို နိုင်ငံအလိုက် သတ်မှတ်နိုင်သည်။

နေသူအားလုံး၏ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုကို အားဖြည့်ပေးရန်နှင့် ဖော်ပြပါ အဖွဲ့များ အချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို မြှင့်တင်ပေးရန်။

၂။ သဘောသဘာဝနှင့်နယ်ပယ်။

၂.၁။ ဤလမ်းညွှန်ချက်များသည် စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် လမ်းညွှန်ချက်များ ဖြစ်သည်။

၂.၂။ ဤလမ်းညွှန်ချက်များသည် အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများအရလည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးရန်အတွက်လည်းကောင်း အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုပြီး အသုံးပြုသင့် သည်။ ယင်းလမ်းညွှန်ချက်များသည် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ခိုင်မာရန်နှင့် လူ့အခွင့်အရေးကို ဖော်ဆောင်သည့် အမျိုးသား၊ ဒေသနှင့် နိုင်ငံတကာဆောင်ရွက်မှုများကို အထောက်အကူပြုရန်နှင့် ဖြည့်စွက်ရန် ဖြစ်သည်။ ဤလမ်းညွှန် ချက်တွင် ပါဝင်သည့် မည်သည့်ဖော်ပြချက်မဆို နိုင်ငံတကာ ဥပဒေအရ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံက လိုက်နာ ရမည့် ဥပဒေဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ကန့်သတ်ခြင်း၊ အားနည်းစေခြင်း မရှိစေရ။

၂.၃။ ဤလမ်းညွှန်ချက်များကို နိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ အကောင်အထည်ဖော်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ တရား စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသူများ၊ ဒေသအာဏာပိုင်များ၊ တောင်သူလယ်သမား၊ အသေးစား စားသောက်ကုန် ထုတ်လုပ်သူများ၊ ရေလုပ်သားငယ်များ၊ နှင့်သစ်တောအသုံးချသူတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း အသီးသီး၊ မွေးမြူရေးလုပ်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားဒေသခံများ၊ အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းရှင်များ၊ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူများနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ဆက်စပ်နေသူအားလုံးက လုပ်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲမှုအား လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်ရန် ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် ယင်းတို့ကို ကျင့်သုံးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကျင့်သုံးနိုင်သည်။

၂.၄။ ဤလမ်းညွှန်ချက်များသည် တစ်ကမ္ဘာလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ နိုင်ငံအဆင့် အကြောင်း အခြင်း အရာများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ ဖော်ပြပါလမ်းညွှန်ချက်များကို နိုင်ငံအားလုံးနှင့် ဒေသအားလုံးရှိ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အဆင့်အားလုံးနှင့် ပြည့်သူ၊ ပုဂ္ဂလိက၊ ဒေသအစုအဖွဲ့၊ စုပေါင်းဆောင် ရွက်မှု၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့် ပုံစံအမျိုးမျိုးတို့ကို စီမံခန့်ခွဲရန် အတွက် ကျင့်သုံးနိုင်သည်။

၂.၅။ ဤလမ်းညွှန်ချက်များကို နိုင်ငံတော်၏ ဥပဒေဆိုင်ရာ စနစ်များ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များ နှင့် အညီ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုပြီး ကျင့်သုံးသင့်သည်။

အခန်း (၂)

ယေဘုယျအကြောင်းအရာများ

ဤအပိုင်းတွင် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် သက်ဆိုင်သော ရှုဒေါင့်များဖြစ်သည့် အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများ၊ မူဝါဒ၊ ဥပဒေနှင့် အဖွဲ့အစည်း မူဘောင်များ၊ ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးခြင်းစသည်တို့ကို ဖော်ပြထားသည်။

လုပ်ပိုင်ခွင့်စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံတော်အစိုးရတွင် နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများတွင် ပါဝင်သော တာဝန်ဝတ္တရားများ ရှိသည်။ အပိုင်း (၂) ကို စာပိုဒ် ၂-၂ နှင့်အညီ ဖတ်ရှုလေ့လာသင့်သည်။

၃။ လုပ်ပိုင်ခွင့်အား တာဝန်ခံသည့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အခြေခံသဘောတရားများ

၃(က)။ ယေဘုယျသဘောတရားများ

၃.၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည်

- (၁) ဒေသခံပြည်သူများက လက်ခံထားသော အသုံးပြုသူများနှင့် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများ အားလုံးကို အသိအမှတ်ပြု အလေးထားရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရက မှတ်ပုံတင်ထားသည် ဖြစ်စေ၊ မတင်ထားသည် ဖြစ်စေ၊ ဒေသခံပြည်သူများက လက်ခံထားသော အသုံးပြုသူများနှင့် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများကို ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ခြင်းနှင့် အလေးထားခြင်းတို့အတွက် လည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ချိုးဖောက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် စပ်လျဉ်းသော တာဝန်များကို ဖြည့်စွမ်းနိုင်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ ထိုက်သင့်သည့် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ရမည်။
- (၂) ဒေသခံပြည်သူများက လက်ခံထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ခြိမ်းခြောက်ခြင်းနှင့် ချိုးဖောက်ခြင်းများမှ အကာအကွယ်ပေးရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရက အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာဥပဒေများအရ ၎င်းတို့ ဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ကိုက်ညီမှု မရှိသော အဓမ္မနှင့်ထုတ်ခြင်း အပါအဝင် အသုံးချခွင့်ရှိသူများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ မတရားသဖြင့် ဆုံးရှုံးစေခြင်းတို့မှ အကာအကွယ် ပေးရမည်။
- (၃) ဒေသခံပြည်သူများက လက်ခံထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အကျိုးခံစားနိုင်ရန် ကူညီပံ့ပိုးပြီး မြှင့်တင်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရက ဝန်ဆောင်မှုများကို အားလုံးအတွက် လက်လှမ်းမီစေခြင်းကဲ့သို့သော လုပ်ပိုင်ခွင့်များ အပြည့်အဝ ရရှိစေရေးအတွက် ထိရောက်သော အရေးယူမှုများ

ဆောင်ရွက်ခြင်း သို့မဟုတ် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ ရရှိစေရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ရမည်။

(၄) ဒေသခံပြည်သူများ၏ လက်ခံထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ချိုးဖောက်ခြင်းအတွက် တရားမမှုတမှု ရရှိစေရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသူများဖြင့်လည်းကောင်း၊ အခြားချဉ်းကပ် မှုများဖြင့်လည်းကောင်း လုပ်ပိုင်ခွင့်အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်း၊ အများတတ်နိုင်ပြီး လျင်မြန်သော အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းစသည့် ထိရောက်ပြီး၊ လူတိုင်းအတွက် လက်လှမ်းမီနိုင်သည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ အများပြည်သူ အကျိုးစီးပွား အလို့ငှာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကိုရယူဆောင်ရွက်ရာတွင် တရားမျှတသော လျော်ကြေးကို ချက်ချင်း ပေးရမည်။

(၅) လုပ်ပိုင်ခွင့် အငြင်းပွားမှုများ၊ ပြင်းထန်သော ပဋိပက္ခများနှင့် အဂတိလိုက်စားမှုများကို တားဆီး ရမည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်အငြင်းပွားမှုများမှ ပဋိပက္ခများ မဖြစ်ပေါ်စေရေးနှင့် ပိုမို ပြင်းထန်မှုမရှိရေး အတွက် ထိရောက်သော အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အဆင့်တိုင်း၊ နေရာတိုင်း၌ နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့်ပြုလုပ်သော အဂတိလိုက်စားမှုများကို ကာကွယ် တားဆီးရမည်။

၃.၂။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအပါအဝင် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများသည် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ဒေသခံပြည်သူများက အသိအမှတ်ပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အလေးထားရန်တာဝန်ရှိသည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများသည် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ဒေသခံပြည်သူများက အသိအမှတ်ပြု ထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ချိုးဖောက်မှုများမှရှောင်ကြဉ်ရန် အထူးအလေးထားဆောင်ရွက် ရမည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ဒေသခံပြည်သူများက အသိအမှတ်ပြုထား သော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ဆိုးရွားစွာထိခိုက်စေခြင်းမရှိစေရန် သင့်လျော်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှု စနစ်များထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရမည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများသည် လုပ်ငန်း အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သည့်အခါ၌ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ဒေသခံပြည်သူများက အသိအမှတ် ပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ထိခိုက်မှုကို ကိုယ်တိုင်ဖန်တီး၍ဖြစ်စေ၊ အခြားအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်စေ ဖြစ်ပေါ်စေခြင်းအတွက် တရားရင်ဆိုင်သည့်နည်းလမ်းမဟုတ်သော နစ်နာမှုများ ဖြေရှင်း သည့် အခြားနည်းလမ်းများဖြင့် ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ရမည်။ မိမိလုပ်ငန်းများတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော သို့မဟုတ် ဖြစ်ပေါ်ရန် အလားအလာရှိသော လူ့အခွင့်အရေး နှင့် ဒေသခံများက အသိအမှတ်ပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ထိခိုက်နစ်နာမှုများကို ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ သေချာစွာ လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း ပြုလုပ်ရမည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ဒေသခံပြည်သူများက အသိအမှတ်ပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့် ဆိုးရွားစွာ

ထိခိုက်မှုများအတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံတကာကတိကဝတ်နှင့် တာဝန် ဝတ္တရားများအရ ထိရောက်သော တရားရေးဆိုင်ရာနည်းလမ်းများကို ရယူသုံးစွဲနိုင်ရန် ဆောင်ရွက် ရမည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ မိခင်နိုင်ငံအစိုးရ သည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းများနှင့် အိမ်ရှင်နိုင်ငံတို့အား လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ဒေသခံပြည်သူများက အသိအမှတ်ပြု ထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အလွဲသုံးစားပြုလုပ်ရာတွင် ပါဝင်ပတ်သက်မှုမရှိစေရန် အကူအညီ ပေးရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် နိုင်ငံတော်ပိုင် သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော်၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် ရှိသော သို့မဟုတ် အစိုးရဌာနများ၏ ဝန်ဆောင်မှုနှင့်ကူညီပံ့ပိုးမှုများစွာ ရရှိသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ဒေသခံပြည်သူများက အသိအမှတ်ပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အလွဲသုံးစားပြုလုပ်မှုများမှ ကာကွယ်နိုင်ရန် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ထပ်မံချမှတ် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃(ခ)။ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ အခြေခံသဘောတရား

ဤအခြေခံသဘောတရားများသည် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများနှင့် သက်ဆိုင်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်အား တာဝန်ခံသည့် စီမံခန့်ခွဲမှုကို အဓိကပံ့ပိုးသော အချက်များ ဖြစ်သည်။

- (၁) လူ့ဂုဏ်သိက္ခာ။ လူသားတိုင်း၏ မွေးရာပါဂုဏ်သိက္ခာနှင့် တစ်ဦးချင်းစီ၏ တန်းတူရည်တူရှိပြီး ဖယ်ရှား၍ မရသော လူ့အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုရမည်။
- (၂) ခွဲခြားနှိမ်ချမှု မရှိခြင်း။ ဥပဒေနှင့် မူဝါဒများတွင်သာမက အမှန်တကယ်လက်တွေ့ ကျင့်သုံးမှု များတွင် မည်သူမျှ ခွဲခြားနှိမ်ချမှု မရှိစေရ။
- (၃) သာတူညီမျှမှုနှင့်တရားမျှတမှု။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး တန်းတူညီမျှမှုရှိခြင်းကို အသိအမှတ်ပြုရာတွင် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ကွဲပြားခြားနားမှုရှိခြင်းကို ဝန်ခံရန် လိုအပ်သည့်ပြင် အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသား၊ လူငယ်၊ ထိခိုက်လွယ်ပြီး အလှမ်းဝေးသော ဒေသတွင် နေထိုင်သူများအပါအဝင် နိုင်ငံသား အားလုံး ၏ မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တော ရယူအသုံးချခွင့်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်သာတူညီမျှမှု မြှင့်တင်နိုင်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့်အပ်နှင်းခြင်းစသော အပြုသဘောဆောင်သည့် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများကို နိုင်ငံ၏ အခြေအနေအလိုက် ပြုလုပ်ရမည်။
- (၄) ကျား/မတန်းတူညီမျှမှု။ လူ့အခွင့်အရေးများ အားလုံးကို ခံစားနိုင်ရန် အမျိုးသမီးအမျိုးသားများ၏ အခွင့်အရေးတန်းတူညီမျှမှုကို သေချာစေရမည်ဖြစ်ပြီး အမျိုးသမီးအမျိုးသားများအကြား မတူညီမှု များကို ဝန်ခံပြီး လိုအပ်ပါက လက်တွေ့သာတူညီမျှမှုကို အရှိန်အဟုန်မြှင့်တင်နိုင်သည့် တိကျ သော အရေးယူမှုများ ဆောင်ရွက်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အိမ်ထောင်ရှိခြင်းမရှိခြင်း နှင့်ဥပဒေပြဌာန်းချက်များနှင့် မသက်ဆိုင်ဘဲ အမျိုးသမီးကြီးများနှင့် အမျိုးသမီးငယ်များ၏ မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တော ရယူအသုံးချခွင့်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်သာတူညီမျှစေရေး အာမခံရမည်။

- (၅) အားလုံးလွှမ်းခြုံသည့် ရေရှည်တည်တံ့သော ချဉ်းကပ်နည်း။ သဘာဝအရင်းအမြစ်များနှင့် ၎င်းတို့၏ အသုံးပြုပုံများ အပြန်အလှန်ဆက်စပ်မှုကို အသိအမှတ်ပြုပြီး စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ရေရှည်တည်တံ့၍ ပေါင်းစည်းထားမှုရှိသော ချဉ်းကပ်မှုကို ပြဌာန်းရမည်။
- (၆) တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်စေခြင်း။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းမပြုမီ ဒေသခံများက အသိအမှတ်ပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိပြီး၊ ဆုံးဖြတ်ချက်၏ သက်ရောက်မှုကို ခံရနိုင်သော သူတို့၏ ကူညီပံ့ပိုးမှုနှင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရမည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် မတူညီသော ပါဝင်ပတ်သက်သူများအကြား ဆုံးဖြတ်ခွင့်အာဏာမညီမမျှမှုရှိနေခြင်းကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် တစ်ဦးချင်းနှင့် အစုအဖွဲ့တို့၏ တက်ကြွသော၊ လွတ်လပ်သော၊ ထိရောက်သော၊ အဓိပ္ပါယ်ရှိသော၊ ကြိုတင်အသိပေးမှုစသည်တို့နှင့်ပြည့်စုံသည့် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုများဖြင့် ဆောင်ရွက်စေရမည်။
- (၇) တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု။ အားလုံးအတွက် သင့်တော်ပြီး တန်းတူညီမျှ သက်ရောက်မှုရှိခြင်း၊ လွတ်လပ်စွာ တရားစီရင်ခွင့် ရှိခြင်းအပြင် သင့်တော်သည့် ဘာသာစကားများနှင့် ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် ဖြန့်ဝေထားသော ဥပဒေများကို အသုံးပြု၍ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုကို အခြေခံသည့် ချဉ်းကပ်မှုနည်းများကို ပြဌာန်းရမည်။ ယင်းဥပဒေများသည် အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲတာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်လည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း များကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးမှုနှင့်လည်းကောင်း၊ ကိုက်ညီရမည်။
- (၈) ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိခြင်း။ ရှင်းလင်းစွာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားပြီး၊ သင့်တော်သည့် ဘာသာစကားများနှင့် အားလုံးက အလွယ်တကူ ရယူအသုံးပြုနိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို အသုံးပြု၍ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြန့်ဝေထားသော မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ပြဌာန်းရမည်။
- (၉) တာဝန်ခံမှု။ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်း၊ အစိုးရဌာနအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများအားလုံး၏ ဆောင်ရွက်ချက်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းတို့သည် တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု အခြေခံသဘောတရားများနှင့် ညီညွတ်ရန် တာဝန်ခံရမည်။
- (၁၀) စဉ်ဆက်မပြတ်တိုးတက်မှု။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အထောက်အထား ခိုင်လုံမှုရှိသော စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုများ ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်စေရန်အလို့ငှာ လုပ်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲမှုကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းနှင့် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များ ဖွံ့ဖြိုးတက်စေရမည်။

၄။ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်စပ်လျဉ်းသော အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများ

၄.၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်အား တာဝန်ခံသော စီမံခန့်ခွဲမှုကို သေချာစေရန် ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်ရမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောကဏ္ဍတို့သည် လူမှု စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ လူမှုရေးတည်ငြိမ်မှု၊ အိမ်ယာမြေနေရာများ ခိုင်မာရေး၊ ရေရှည်တည်တံ့သော လူနေမှုဘဝ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ ဆင်းရဲမှု ပပျောက်ရေး၊ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးကို ဖော်ဆောင်ရန်အတွက် ပခါနကျသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

၄.၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ယင်းနှင့်သက်ဆိုင်သော စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက် များအား အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများ၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးမှုများနှင့် ကိုက်ညီစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၃။ အကျိုးသက်ဆိုင်သူအားလုံးသည် မည်သည့်လုပ်ပိုင်ခွင့်မဆို အကြွင်းမဲ့မဟုတ်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုရမည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်အားလုံးသည် အများပြည်သူတို့၏ အခွင့်အရေးများနှင့် လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်မှ အများအကျိုးစီးပွားအလိုငှာ လိုအပ်ချက်အရ ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်မှု များဖြင့်လည်းကောင်း ကန့်သတ်ထားသည်။ ၎င်းဆောင်ရွက်မှုများအား နိုင်ငံတော်၏ လူ့အခွင့် အရေးဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ကိုက်ညီခြင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း စသည်တို့အပါအဝင် ပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားမြှင့်တင်ရေး ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုတည်း အတွက် သာ ဥပဒေအရ ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ချိန်ညှိရမည်။ အကျိုးသက်ဆိုင်သူအားလုံးက မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများကို ရေရှည် အသုံးပြုရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးတို့ကို အလေးထားရမည်။

၄.၄။ အမျိုးသားဥပဒေအရ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို လေ့လာဆန်းစစ်မှုအပေါ်အခြေခံ၍ နိုင်ငံတော်အစိုးရ သည် ဥပဒေက လက်ရှိအကာအကွယ်ပေးထားသော ဒေသခံပြည်သူများက အသိအမှတ်ပြုထား သော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ဥပဒေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ခိုင်မာ စေသော မူဝါဒများနှင့်ဥပဒေများသည် ခွဲခြားနှိမ်ချခြင်းမရှိစေရ။ အမျိုးသမီးအမျိုးသား တန်းတူ အခွင့်အရေး ရရှိစေရမည်။ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံ သဘောတရားများနှင့်အညီ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဒေသခံပြည်သူများက အသိအမှတ်ပြု ထားသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အမျိုးအစားများကို ကျယ်ပြန့်စွာ ဖြန့်ဝေထားသော ဥပဒေများ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများကို အသုံးပြု၍ ဖော်ပြသတ်မှတ်ပေးရမည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပုံစံအားလုံးသည် နိုင်ငံတော် အစိုးရ၏ အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာဥပဒေများအရ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့်တာဝန် ဝတ္တရားများနှင့် ဆန့်ကျင်၍ အဓမ္မရွှေ့ပြောင်းခြင်း၊ အနှောက်အယှက်ပေးခြင်းနှင့် အခြားခြိမ်းခြောက် မှုများမှ

ဥပဒေအရ အကာအကွယ်ပေးနိုင်သော အတိုင်းအတာအထိ လူပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးအား လုပ်ပိုင်ခွင့် ခိုင်မာမှုရှိစေရမည်။

၄.၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဒေသခံများက အသိအမှတ်ပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြု ပြီး လူအများကို အကြောင်းမဲ့နှင့်ထုတ်ဖယ်ရှားခြင်း မပြုရ။ ဒေသခံများက အသိအမှတ်ပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို တနည်းနည်းဖြင့် ထိပါးခြင်း သို့မဟုတ် လုံးဝပျောက်ကွယ်သွားအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုရ။

၄.၆။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အိမ်ထောင်ရေးအခြေအနေပြောင်းလဲမှု၊ ဥပဒေအကြောင်းချင်းရာများကို သိမြင်နားလည်ခြင်းမရှိမှုနှင့် စီးပွားရေးအရင်းအမြစ်များကို ရယူသုံးစွဲပိုင်ခွင့်မရှိမှုတို့အပါအဝင် လုပ်ပိုင်ခွင့်များအား ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ခွဲခြားနှိမ်ချမှုများကို တားဆီးရမည်၊ ဖယ်ရှားရမည်။ အထူး သဖြင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အမွေဆက်ခံခွင့်နှင့် ပေးကမ်းခွင့်အပါအဝင် အမျိုးသမီး အမျိုးသား သာတူညီမျှ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ရရှိစေရမည်။ နိုင်ငံတော်၏ ဖော်ပြပါဆောင်ရွက်မှုများသည် အမျိုး သားနှင့်နိုင်ငံတကာဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများ၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံ တကာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးမှုများနှင့် ကိုက်ညီရမည်။

၄.၇။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ပြည်သူများက မိမိတို့၏ ရေရှည်တည်တံ့မှုအတွက် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို မိမိ၏အင်အားဖြင့် ရရှိအောင် မဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၊ တရားရေးဆိုင်ရာနှင့် အကောင်အထည် ဖော်သူအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဝန်ဆောင်မှုကို လက်လှမ်းမမီခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် များကို သက်ရောက်နိုင်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှု မရှိခြင်းစသည်တို့အတွက် ခွဲခြားနှိမ်ချမှုမရှိဘဲ အမျိုးသမီးအမျိုးသား တန်းတူညီမျှအခွင့်အရေး ရှိသော ကူညီပံ့ပိုးမှုများကို ပြုလုပ်ရမည်။

၄.၈။ လူ့အခွင့်အရေးများသည် တစ်ကမ္ဘာလုံးလွှမ်းခြုံနေခြင်း၊ ခွဲခြား၍ မရခြင်း၊ အပြန်အလှန်အမှီသဟဲ ပြုနေခြင်း၊ အပြန်အလှန် ဆက်စပ်နေခြင်းစသည်တို့ကြောင့် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တော လုပ်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများကို ရယူအသုံးပြုမှုနှင့်တိုက်ရိုက်ဆက် စပ်သော အခွင့်အရေးများသာမက ပြည်သူ့အခွင့်အရေးများ၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် နိုင်ငံ တော်အစိုးရသည် တောင်သူလယ်သမား၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၊ ရေလုပ်သားများ၊ မွေးမြူရေး လုပ်သားများ၊ ကျေးလက် အလုပ်သမားများ၏ လူ့အခွင့်အရေးများအပါအဝင် ဖော်ပြပါ လူ့အခွင့်အရေးကို အကာအကွယ်ပေးသူများ၏ ပြည်သူ့အခွင့်အရေးနှင့် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေး များကို အလေးထား ကာကွယ်ရမည်။ မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်တို့ကို

အကာအကွယ်ပေးနေသော လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းနှင့် အသင်းအဖွဲ့များနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက် ရာတွင် မိမိတို့၏ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ တာဝန် ဝတ္တရားများကို လိုက်နာရမည်။

၄.၉။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဘက်လိုက်မှုမရှိဘဲ ထိရောက်စွာ စွမ်းဆောင်နိုင်သော တရားရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များမှတစ်ဆင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းသည့် အချိန်နှင့် ငွေကြေး သက်သာ၍ ထိရောက်မှုရှိသော နည်းလမ်းများနှင့်တကွ အခြားနည်းလမ်းများကို ရယူအသုံးပြု နိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။ သင့်လျော်သည့် အယူခံခွင့်အပါအဝင် ထိရောက်သော ကုစားမှုကို ဖော်ဆောင်ရမည်။ ထိုကုစားမှုမျိုးကို ချက်ချင်း အရေးယူဆောင်ရွက်ရမည်။ ၎င်းတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ လျော်ကြေး၊ နစ်နာကြေးအမျိုးမျိုး ပေးအပ်ခြင်းတို့အပြင် အခြားနည်းလမ်း များဖြင့် ဖြေရှင်းခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ထိခိုက်လွယ်ပြီး အလှမ်းဝေးသော ဒေသများတွင် နေထိုင်သူများက စာပိုဒ် ၆.၆ နှင့် ၂၁.၆ ပါအတိုင်း ဖော်ပြပါနည်းလမ်းများကို ရယူ သုံးစွဲနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ လူ့အခွင့် အရေး ချိုးဖောက်ခြင်းခံရသည့် မည်သူမဆို ဖော်ပြပါ အငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းခြင်းနှင့် ကုစားခြင်း နည်းလမ်းများကို ရယူသုံးစွဲနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၁၀။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်သော လုပ်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောအသုံးပြုသူများက အပြည့်အဝ ပါဝင်ဆောင် ရွက်နိုင်အောင် ကြိုဆိုကူညီပံ့ပိုးပေးရမည်။ ဥပမာအားဖြင့် မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများကို ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အလိုက်၊ အမျိုးသားဥပဒေမူဘောင်နှင့် လျော်ညီစွာ နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ခြင်းတို့ ပါဝင်နိုင်သည်။

၅။ လုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ မူဝါဒ၊ ဥပဒေနှင့် အဖွဲ့အစည်းမူဘောင်များ

၅.၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများနှင့် သက်ဆိုင်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်အား တာဝန်ခံသည့် စီမံခန့်ခွဲမှုကို မြှင့်တင်ပေးသည့် မူဝါဒ၊ ဥပဒေနှင့် အဖွဲ့အစည်းမူဘောင်များကို ချမှတ်ပြီး ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ရမည်။ ယင်းမူဘောင်များသည် တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ဥပဒေကျင့်ထုံးများဆိုင်ရာ ကျယ်ပြန့်သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများအပေါ် တည်မိုနေပြီး ယင်းတို့၏ ပံ့ပိုးမှုဖြင့် တည်ရှိသည်။

၅.၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ မူဝါဒ၊ ဥပဒေနှင့် အဖွဲ့အစည်းမူဘောင် များအား အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန် ဝတ္တရားများ၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးမှုများနှင့် ကိုက်ညီစေရန် တာဝန်ခံရမည်။

၅.၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ မူဝါဒ၊ ဥပဒေနှင့် အဖွဲ့အစည်းမူဘောင်များက တည်ဆဲဥပဒေများတွင် မပါဝင်သေးသည့် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ အသိအမှတ်ပြုထားသာ လုပ်ပိုင်ခွင့် များ အပါအဝင် ဒေသခံပြည်သူများက လက်ခံထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အမျိုးသားဥပဒေ များနှင့် အညီ အသိအမှတ်ပြုလေးစားနိုင်ရန် တာဝန်ခံပြီး လုပ်ပိုင်ခွင့်များဖြင့် ဆောင်ရွက်နေမှုများ ကိုလည်း ပံ့ပိုးကူညီဖြည့်တင်ကာကွယ်ပေးရမည်။ မူဘောင်များသည် မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တော များ၏ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ စီးပွားရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အရေးပါမှုများဖြင့် ထင်ဟပ်နေရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ခွဲခြားနှိမ်ချမှုကင်းပြီး လူမှုရေးနှင့် ကျားမရေးရာ တန်းတူ ညီမျှမှုကို မြှင့်တင်သည့် မူဘောင်များကို ချမှတ်ကျင့်သုံးစေရမည်။ ယင်းမူဘောင်များသည် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများ၏ အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်နေမှုများနှင့် ယင်းတို့၏ အသုံးချမှု များကို ထင်ဟပ်စေပြီး ယင်းတို့ကို စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ပေါင်းစည်းထားမှုရှိသော ချဉ်းကပ်မှုများကို ပြဌာန်းရမည်။

၅.၄။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးငယ်များ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသော လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်အခြားဆက်စပ်နေသည့် အခွင့်အရေးများနှင့်သက်ဆိုင်သော အခက်အခဲများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး မူဝါဒနှင့် ဥပဒေမူဘောင်များတွင် အမျိုးသမီးများအတွက် လုံလောက်သော အကာအကွယ်ပေးမှုများ ပါဝင်စေရန်နှင့် အမျိုးသမီးများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများ အကောင် အထည်ဖော်သည့် ဥပဒေများ ပြဌာန်းရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အမျိုးသမီးများက လုပ်ပိုင်ခွင့် များနှင့်သက်ဆိုင်သည့် သဘောတူစာချုပ်များကို ဥပဒေအရ အမျိုးသားများနှင့် တန်းတူညီမျှစွာ ချုပ်ဆိုနိုင်ရန် တာဝန်ခံပြီး အမျိုးသမီးများက ယင်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေး များကို ကာကွယ် နိုင်ရန် ဥပဒေဝန်ဆောင်မှုနှင့် အခြားသော ပံ့ပိုးမှုများကို ကူညီဆောင်ရွက် ပေးရမည်။

၅.၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ငန်းစဉ် အစမှစ၍ အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားများအပါအဝင် အကျိုး သက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်သည့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို အခြေခံသည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြင့် မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ရေးဆွဲပြဌာန်းရမည်။ မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများနှင့် လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများတွင် အကောင်အထည်ဖော်ရန် လိုအပ်သည့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစား ရမည်။ ယင်းတို့တွင် ကျားမလူမှုရေးတန်းတူညီမျှမှုဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်မှုများကို ပေါင်းစပ် ထည့်သွင်း ရမည်။ ယင်းတို့ကို နားလည်လွယ်သော ဘာသာစကားများဖြင့် ကျယ်ပြန့် စွာ ဖြန့်ဝေရမည်။

၅.၆။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ပြည်သူများကို အထိရောက်ဆုံး ဝန်ဆောင်မှု ပေးနိုင်ရန် အဆင့်ဆင့်သော အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများကို တာဝန်အပ်နှင်းရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လယ်ယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောနှင့် သက်ဆိုင်သော ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် လုပ်ငန်းတာဝန် များကို ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ပေးရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အကောင်အထည်ဖော်သည့်

ဌာနဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဌာနတိုင်းရင်းသား များနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ရှိစေရန် တာဝန်ခံရမည်။

၅.၇။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် မူဝါဒ၊ ဥပဒေနှင့် အဖွဲ့အစည်းမူဘောင်များကို ပြဌာန်းခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် ပညာရှင်များ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အခွင့်အရေးများကို သတ်မှတ်၍ ထုတ်ပြန်ကြေညာ ပေးရမည်။

၅.၈။ နိုင်ငံအစိုးရနှင့် အခြားသော အဖွဲ့အစည်းများသည် မူဝါဒများ၊ ဥပဒေနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ မူဘောင်များကို ၎င်းတို့၏ ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မှုကို ထိန်းသိမ်းထားရန်အတွက် ပုံမှန်စောင့်ကြည့်အကဲဖြတ်ရမည်။ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့်အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများသည် ဝန်ဆောင်မှုများ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်နှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသော လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းတို့ဖြင့် အဂတိလိုက်စားမှု ကာကွယ်ရန် အရပ်ဖက် လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၊ မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောအသုံးပြုသူကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အခြားပြည်သူလူထုများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်။ မူဝါဒ၊ ဥပဒေနှင့် အဖွဲ့အစည်းမူဘောင်များ၏ အပြောင်းအလဲများနှင့် ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့် သက်ရောက်မှုများကို ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြပြီး နားလည်လွယ်သောဘာသာစကားဖြင့် ကျယ်ပြန့်စွာ ဖြန့်ဝေရမည်။

၅.၉။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများ၏ နိုင်ငံရေး၊ ဥပဒေရေးရာ၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဘာသာရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အခြေအနေ များတွင် ကျင့်သုံးနေမှုကို အသိအမှတ်ပြုရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ပြောင်းလဲသွားသော အခြေအနေများအရ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်လာသည့်အခါ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု အဆိုပြုချက်များအပေါ် အမျိုးသားအဆင့် သဘောတူညီမှုများ ရယူ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၆။ ဝန်ဆောင်မှု ပေးခြင်း

၆.၁။ နိုင်ငံတော်၏ အရင်းအမြစ်အခြေအနေအရ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများက မူဝါဒများနှင့် ဥပဒေများကို ကျားမလူမှုရေးရာ သာတူညီမျှမှုရှိပြီး အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရက လူသားအရင်းအမြစ်၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ငွေကြေးနှင့် အခြား စွမ်းဆောင်ရည်များ ရှိရန် တာဝန်ခံရမည်။ ယင်းအဖွဲ့အစည်း၏ အဆင့်တိုင်းတွင် ရှိသော ဝန်ထမ်းများကို ကျားမတန်းတူညီမျှအခွင့်အရေးဖြင့် ခန့်ထားပြီး စဉ်ဆက်မပြတ် လေ့ကျင့် သင်ကြားပေးရမည်။

၆.၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် သက်ဆိုင်သည့်ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးခြင်းနှင့် ယင်းတို့ကို စီမံခန့်ခွဲရာတွင် အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန် ဝတ္တရားများ၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးမှုများနှင့် ကိုက်ညီစေရန် တာဝန်ခံရမည်။

၆.၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ကာကွယ်ရန်၊ ရရှိခံစားနိုင်ရေးအတွက် ကူညီပံ့ပိုး မြှင့်တင်ရန်နှင့် အငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းရန် ချက်ချင်း ရယူနိုင်ပြီး ခွဲခြားနှိမ်ချမှု မရှိသော ဝန်ဆောင်မှုများကို ပေးရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် မလိုအပ်သော ဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း ဆိုင်ရန် လိုအပ်ချက်များကို ဖယ်ရှားပြီး လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အတားအဆီးများကို ကျော်လွှားနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက် သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဝန်ဆောင်မှုများ ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၆.၄။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တရားစီရင် ပိုင်ခွင့်ရှိသော အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများက ခရီးဝေးပြီး သွားလာရန်ခက်ခဲသော ဒေသများ အပါအဝင် ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးကို ဝန်ဆောင်မှု ပေးရန် တာဝန်ခံ ရမည်။ ထိရောက်မှုနှင့် လွယ်ကူစွာ ရယူအသုံးပြုမှုတို့ တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်စေရန် ဒေသနှင့် သင့်လျော်သည့် နည်းပညာများကို အသုံးပြု၍ ဝန်ဆောင်မှုများကို ချက်ချင်း ပံ့ပိုးပေးရမည်။ ဝန်ထမ်းများက မူဝါဒများနှင့် ဥပဒေများကို တိကျမှန်ကန်စွာ လိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လမ်းညွှန်ချက်များကို ရေးဆွဲပြဌာန်းရမည်။ လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများသည် လုပ်ပိုင်ခွင့် ခိုင်မာမှုနှင့် တရားမျှတမှုတို့ကို မထိခိုက်စေဘဲ ရှင်းလင်းလွယ်ကူမှု ရှိရမည်။ ပညာပေးစာရွက်စာတမ်းများကို နားလည်လွယ်သည့် ဘာသာစကားများဖြင့် ကျယ်ပြန့်စွာ ဖြန့်ဝေပြီး အသုံးပြုသူများကို ယင်းတို့၏ အခွင့်အရေးများနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို အသိပေး ရမည်။

၆.၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရသော အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဌာန တိုင်းရင်း သားများနှင့် အခြား ဒေသခံပြည်သူများ၊ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် ပညာရှင် များ၊ အခြားပြည်သူများက ထိရောက်စွာ အသုံးပြုနိုင်ရန် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် မြေပုံနှင့် အခြားသတင်းအချက်အလက်များကို မျှဝေနိုင်သည့် မူဝါဒများနှင့် ဥပဒေ များကို ပြဌာန်းရမည်။ သတင်းအချက်အလက်များ မျှဝေအသုံးပြုနိုင်ရန် ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ စံချိန်စံညွှန်းများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ အမျိုးသားအဆင့် စံချိန်စံညွှန်းများ ရေးဆွဲရမည်။

၆.၆။ ယင်းဆောင်ရွက်မှုများတွင် ဥပဒေဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များ ဥပမာ ငွေကြေး သက်သာ၍ လူတိုင်းအတွက်လက်လှမ်းမီနိုင်သည့် လူထုအခြေခံ ဥပဒေအထောက်အကူပြု ဝန်ဆောင်မှုများ၊ လူထုအခြေခံ သတင်းအချက်အလက်ကောက်ယူခြင်း၊ ခရီးဝေး၍ သွားလာရခက်ခဲသော ဒေသရှိ ပြည်သူများနှင့် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာနေထိုင်သော ဌာနေတိုင်းရင်းသားများအတွက် နယ်လှည့်ဝန်ဆောင်မှုများ ပါဝင်ရမည်။

၆.၇။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အကောင်အထည်ဖော်သည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းများတွင် ဝန်ဆောင်မှုနှင့်ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အပြုအမူများအပေါ်အခြေခံသည့် ယဉ်ကျေးမှုတစ်ရပ် တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းစေရန် အားပေးဆောင်ရွက်ရမည်။ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းများသည် စံချိန်စံညွှန်းများကို မြှင့်တင်ရန်၊ ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းကို တိုးတက်စေရန်၊ မျှော်မှန်းချက်များနှင့်ကိုက်ညီရန်နှင့် လိုအပ်ချက်အသစ်များကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း၊ အုပ်စုဖွဲ့အမေးအဖြေပြုလုပ်ခြင်း ကဲ့သို့သောနည်းစနစ်များကို အသုံးပြု၍ ပုံမှန်အကြံပြုချက်များကို ရယူဆောင်ရွက်ရမည်။ ယင်းအဖွဲ့အစည်းများသည် စွမ်းဆောင်ရည်ဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းများကို ထုတ်ပြန်ရမည်။ ရလဒ်များကို ပုံမှန်အစီရင်ခံရမည်။ စီမံခန့်ခွဲမှုပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း ကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်းအတွင်းဆောင်ရွက်မှု သို့မဟုတ် လွတ်လပ်သော သုံးသပ်မှု၊ သီးခြားခန့်အပ်ထားသည့် စစ်ဆေးသူ (ombudsman) ကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်းပြင်ပဆောင်ရွက်မှု နည်းလမ်းများဖြင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အသုံးပြုသူများက တိုင်ကြားမှုများကို အရေးယူဆောင်ရွက်သည့် နည်းလမ်းများအား ရယူသုံးစွဲစေရမည်။

၆.၈။ လုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုအတွက် ဆက်စပ်သော ပညာရပ်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများသည် မြင့်မားသော ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာအပြုအမူများကျင့်သုံးမှုအား စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း၊ သတင်းထုတ်ပြန်ခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်။ အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ အဖွဲ့အစည်းများသည် သင့်လျော်သည့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာစံချိန်စံညွှန်းများကို လိုက်နာကျင့်သုံးရန်နှင့် ကျင့်ဝတ်နှင့်မလျော်ညီသော အပြုအမူများအတွက် အရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်စေရမည်။ ယင်းအဖွဲ့အစည်းများမရှိသည့် အခြေအနေတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ယင်းအဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်းနိုင်ရန် တာဝန်ခံရမည်။

၆.၉။ အစိုးရနှင့်အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်ပတ်သတ်သော ချစားမှုများ မဖြစ်ပေါ်စေရန် အားထုတ်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ယင်းသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့်ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေခြင်း၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့်တာဝန်ခံမှုတို့ရှိစေရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အပြန်အလှန် ထိန်းကျောင်းမှု၊ အာဏာအလွဲသုံးစားပြုခြင်းကို ကန့်သတ်ခြင်း၊ အကျိုးစီးပွားဝိရောဓိဖြစ်မှုကိုဖြေရှင်းခြင်း၊ ရှင်းလင်းသည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများချမှတ်ခြင်းအပါအဝင် အကျင့်ပျက်ခြစားမှု တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းများကို ချမှတ်အကောင်

အထည်ဖော်ရမည်။ နိုင်ငံတော် အစိုးရသည် အကောင်အထည်ဖော်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို စီမံခန့်ခွဲမှု နည်းလမ်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ တရားရေးဆိုင်ရာ နည်းလမ်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း ပြန်လည်သုံးသပ်နိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆောင်ရွက်သော ဝန်ထမ်းများသည် မိမိတို့၏ ဆောင်ရွက်မှုများကို တာဝန်ခံရမည်။ ယင်းတို့၏လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ထိရောက်စွာဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ပံ့ပိုးပေးရမည်။ ယင်းတို့၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းနှင့် ခြစားမှုလုပ်ရပ်များ အပေါ် အစီရင်ခံခြင်း အတွက် လက်တုံ့ပြန်ခြင်းတို့မှ အကာအကွယ်ပေးရမည်။

အခန်း(၃)

လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ဥပဒေအရအသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ ခွဲဝေချထားခြင်းနှင့် တာဝန် ဝတ္တရားများ

ဤအပိုင်းတွင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူ များ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် မှတ်ပုံတင်မထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ဥပဒေအရအသိအမှတ်ပြုခြင်း နှင့်စပ်လျဉ်းသော၊ မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများနှင့် သက်ဆိုင်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်အား တာဝန်ခံသည့် စီမံခန့်ခွဲမှုကိစ္စရပ်များကိုဖော်ပြထားသည်။ ထို့အပြင် အစိုးရကစီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသော မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောတို့နှင့်သက်ဆိုင်သည့်လုပ်ပိုင်ခွင့်အား မူလခွဲဝေချထားခြင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကိုလည်း ဖော်ပြ ထားသည်။

၇။ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း

၇.၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများနှင့် သက်ဆိုင်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်အား ခွဲဝေချထားခြင်း သို့မဟုတ်အသိအမှတ်ပြုခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်သည့်အခါ ဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုခြင်းမရှိသေးသော်လည်း ဒေသခံပြည်သူများက အသိအမှတ်ပြုထားသော လုပ်ပိုင် ခွင့်များအပါအဝင် အခြားသူတို့၏လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ရပ်စဲစေခြင်း သို့မဟုတ် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ကို ချိုးဖောက်ခြင်းစသည်တို့ကို တားဆီးရန် အမျိုးသားဥပဒေများနှင့်အညီ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်

မူများကို ရေးဆွဲပြဌာန်းရမည်။ အထူးသဖြင့် ထုတ်ယူအသုံးပြုခွင့်ကဲ့သို့သော လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများကို ရရှိထားသည့် အမျိုးသမီးများ နှင့် ထိခိုက်လွယ်သူများကို အကာအကွယ်ပေးရမည်။

၇.၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် ခွဲဝေချထားခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရာတွင်အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများ၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးမှုများနှင့် ကိုက်ညီစေရန် တာဝန်ခံရမည်။

၇.၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ အသိအမှတ်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် ခွဲဝေချထားခြင်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် မှတ်တမ်းရှိသည်ဖြစ်စေ မရှိသည်ဖြစ်စေ လက်ရှိလုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသူများကို ဦးစွာဖော်ထုတ်ရမည်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများ၊ လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများနှင့် ထိခိုက်မှုရှိနိုင်သော အခြားမည်သူမဆို အပိုဒ် (၃၁.၆ နှင့် ၉.၉) များနှင့်အညီ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင်ပါဝင်ရမည်။ အကယ်၍ ပြည်သူများက မိမိတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းမခံရဟု ယုံကြည်လျှင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အပိုဒ် (၄.၉) နှင့်အညီ တရားမျှတမှုရရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၄။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အသစ်အသိအမှတ်ပြုထားသောလုပ်ပိုင်ခွင့်များတွင် အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသားများတူညီသော အခွင့်အရေးများကို ခံစားရယူနိုင်ရန် နှင့် ယင်းအခွင့်အရေးများကို မှတ်တမ်းတင်ထားရှိရန် တာဝန်ခံရမည်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူတို့နှင့်ထိခိုက်လွယ်သူတို့ကို ယင်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များအား ဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုနိုင်သည့် အခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝပေးနိုင်ရန် အလို့ငှာ တစ်ဦးချင်း၊ မိသားစုနှင့် ဒေသခံပြည်သူအားလုံးတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များအား ဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့်ခွဲဝေချထားခြင်းတို့ကို ဖြစ်နိုင်သမျှ စနစ်တကျဆောင်ရွက်ရမည်။ ထို့အပြင် အမျိုးသားအဆင့် ဦးစားပေးအစီအစဉ်နှင့်အညီ ကဏ္ဍအလိုက်တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းစေရန်ကိုလည်း ဆောင်ရွက်ရမည်။ အထူးသဖြင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများနှင့်ထိခိုက်လွယ်သူများအား ဥပဒေအရ ကူညီပံ့ပိုးမှုများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ မြေပုံရေးဆွဲခြင်းအပါအဝင် လုပ်ပိုင်ခွင့် မှတ်တမ်းများ စတင်ပြင်ဆင်သည့်အခါ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ပိုမိုအားကောင်းစေရန် ဒေသနှင့် ကိုက်ညီသောနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုရမည်။

၇.၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့် အသိအမှတ်ပြုထားသော သို့မဟုတ် လုပ်ပိုင်ခွင့်အသစ်များ ခွဲဝေပေးထားသော ပြည်သူများအား ယင်းတို့၏ အခွင့်အရေးနှင့်တာဝန်ဝတ္တရားများကို အပြည့်အဝ သိရှိနားလည်စေရန် တာဝန်ခံရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ယင်းပြည်သူများအား ယင်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ရရှိခံစားနိုင်ရန်နှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများ လိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ပံ့ပိုးကူညီပေးရမည်။

၇.၆။ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ဥပဒေအရအသိအမှတ်မပြုနိုင်သည့်အခါ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာဥပဒေများအရ ၎င်းတို့ ဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်၊ ကိုက်ညီမှုမရှိသော အမွေနှင့်ထုတ်ခြင်းကို ဤလမ်းညွှန်ချက်ပါ အခြေခံသဘောတရားများနှင့်အညီ အကာအကွယ် ပေးရမည်။

၈။ အစိုးရကစီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်ရှိသော မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောများ

၈.၁။ မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တော တို့ကိုစီမံခန့်ခွဲရာတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များအတိုင်း ယင်းအရင်းအမြစ်များကို အသုံးပြုခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့ကို ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်လည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးမှုနှင့်လည်းကောင်း၊ ကိုက်ညီစေရန် တာဝန်ခံရမည်။

၈.၂။ မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တော တို့ကိုစီမံခန့်ခွဲရာတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဒေသခံပြည်သူများက အသိအမှတ်ပြုထားသော တစ်ဦးချင်းနှင့် ဒေသအစုအဖွဲ့များ၏လုပ်ပိုင်ခွင့်များ အပါအဝင် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများကို အသိအမှတ်ပြု၊ လေးစားပြီး အကာအကွယ်ပေးရာတွင် အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်လည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးမှုနှင့်လည်းကောင်း၊ ကိုက်ညီရမည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်ရန် ဒေသခံများက အသိအမှတ်ပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့် အမျိုးအစားများကို အမျိုးသားဥပဒေနှင့်အညီ တိကျစွာ သတ်မှတ်ပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသောနည်းလမ်းဖြင့် ထုတ်ပြန်ရမည်။

၈.၃။ စုပေါင်းအသုံးပြုစီမံခန့်ခွဲသော အများပိုင် မြေယာ သားငါး နှင့် သစ်တောများ၌ (အချို့သော နိုင်ငံများတွင် ဘုံမြေ အဖြစ်သတ်မှတ်သည်) နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် နိုင်ငံတော်မှ ခွဲဝေချထား သောလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ယင်းမြေယာ သားငါး သစ်တော နှင့် ဆက်စပ်နေသော စုပေါင်း အသုံးပြုမှုနှင့်စီမံခန့်ခွဲမှု စနစ်များကို အသိအမှတ်ပြု ကာကွယ်ပေးရမည်။

၈.၄။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် နိုင်ငံတော်ကစီမံခန့်ခွဲသော မြေယာ သားငါး သစ်တော လုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ လက်ရှိချိန်အထိ တိကျမှန်ကန်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ ပြုစုနိုင်ရန်အတွက် အားလုံးရယူ သုံးစွဲနိုင်သော သတင်းအချက်အလက်စနစ်များ တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်။ ယင်းသတင်းအချက်အလက်စနစ်တွင် စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းများ၊

ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၏လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို မှတ်တမ်းတင်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် စုပေါင်းပိုင်ဆိုင်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်များ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၏လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို တစ်ပေါင်းတည်း မှတ်တမ်းတင်နိုင်သော တစ်ခုတည်းသော မှတ်တမ်းတင်စနစ်ထားရှိရန် သို့မဟုတ် မှတ်တမ်းအသီးသီးကို တူညီသောမူဘောင်ဖြင့် ချိတ်ဆက်နိုင်ရန် တာဝန်ခံရမည်။

၈.၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် မည်သည့် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများကို နိုင်ငံတော်ကစီမံခန့်ခွဲ၍ မည်သည့်တို့ကို အများပိုင်အဖြစ် အသုံးချနိုင်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ မည်သည့်အခြေအနေတွင် အခြားသူများအား ခွဲဝေချထားပေးနိုင်သည်ကိုလည်းကောင်း ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၆။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အများပြည်သူကထိန်းသိမ်းထားသော မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများကို အသုံးပြုခြင်းနှင့်စီမံခန့်ခွဲခြင်းပြုနိုင်ရန် မူဝါဒများချမှတ်ပြီးထုတ်ပြန်ရမည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံတော်က စီမံခန့်ခွဲသော မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများမှရရှိသည့် အကျိုးအမြတ်များကို ညီမျှစွာခွဲဝေနိုင်ရန် တွန်းအားပေးသော မူဝါဒများချမှတ်နိုင်ရေး ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရမည်။ မူဝါဒများတွင် အခြားသူများနှင့် သက်ရောက်မှုရှိနိုင်သူများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များအား ဤလမ်းညွှန်ချက်ပါ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့်ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း အခြေခံသဘောတရားများနှင့်အညီ ပါဝင်နိုင်ရန် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် လုပ်ဆောင်မှုအရပ်ရပ်တွင် နိုင်ငံတော်မှ ချမှတ်ထားသောမူဝါဒများ အောင်မြင်စေရန် ထိရောက်၍ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိပြီး တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု ရှိသောနည်းလမ်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၇။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အခြားသူများသို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေချထားခြင်းနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ခွဲဝေပေးခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသောမူဝါဒများ ချမှတ်ပြီးထုတ်ပြန်ရမည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေချထားခြင်းဆိုင်ရာမူဝါဒများသည် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များနှင့်ကိုက်ညီရမည်။ မြေယာ သားငါး နှင့် သစ်တောများကို ရိုးရာဓလေ့အရ အသုံးပြုနေသော ဒေသခံလူ့အဖွဲ့အစည်းများကို လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြန်လည်ချထားနိုင်ရေး လေးနက်စွာ စဉ်းစားရမည်။ အခြားသူများနှင့် သက်ရောက်မှုရှိနိုင်သူများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များပါဝင်စေရန်နှင့် ထိုသူများအား တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း၊ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တို့တွင် ပါဝင်စေရန် မူဝါဒများတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ ယင်းမူဝါဒများသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေချထားရာ၌ ပြည်သူများ၏ မြေယာ သားငါး သစ်တောရယူသုံးစွဲမှု မဆုံးရှုံးစေရန်နှင့် လူနေမှုဘဝကို ချိန်းခြောက်မှု မရှိစေရန် တာဝန်ခံရမည်။

၈.၈။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ကန့်သတ်ချက်ဖြင့် အသုံးပြုခြင်းမှ အပြည့်အဝပိုင်ဆိုင်ခြင်းထိ လုပ်ပိုင်ခွင့် အမျိုးမျိုးကို ခွဲဝေချထားနိုင်သော အခွင့်အာဏာရှိသည်။ မူဝါဒများသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်အမျိုးမျိုးနှင့် အခွင့်အရေးရှိသူအမျိုးမျိုးတို့ကို အသိအမှတ်ပြုရမည်။ မူဝါဒများသည် အသုံးပြုမှုသမိုင်းကြောင်း အရဖြစ်စေ အခြားနည်းလမ်းများအဖြစ်စေ လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေချထားခြင်း နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးကို သတ်မှတ်ရမည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိသူများအား ယင်းတို့၏အခွင့်အရေးများကို ရယူခံစားနိုင်စေရန် ကူညီထောက်ပံ့မှုပေးရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ခွဲဝေချထားပေးပြီးသော မြေယာ၊ သားငါး နှင့် သစ်တောများအား မည်သို့ ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းမည်ကို ဆုံးဖြတ်ပေးရမည်။

၈.၉။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု၊ လူအများ အထူးသဖြင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများ နားလည်ပြီး ရယူသုံးစွဲနိုင်သော ရိုးရှင်းသည့်လုပ်ငန်းစဉ်များ စသည့်နည်းလမ်းများကိုအသုံးပြု၍ လုပ်ပိုင်ခွင့်များအားခွဲဝေချထားခြင်းနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်စီမံခန့်ခွဲမှုခွဲဝေခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်။ ကျားမလူမှုရေး သာတူညီမျှမှု ရှိခြင်းအပါအဝင် သတင်းအချက်အလက်များကို နားလည် လွယ်သည့် ဘာသာစကားများအသုံးပြု၍ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူအားလုံး သိရှိစေရန် ဆောင်ရွက် ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အသစ်ခွဲဝေချထားသောလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို တစ်ခုတည်းသော မှတ်တမ်းတင်စနစ် သို့မဟုတ် မှတ်တမ်းအသီးသီးကို တူညီသောမူဘောင်ဖြင့် ချိတ်ဆက်သော စနစ်ကို အသုံးပြု၍မှတ်တမ်းတင်ရန် တာဝန်ခံရမည်။ အစိုးရနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း များသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေချထားရာတွင် ခြစားမှုများကို ကာကွယ်တားဆီးရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ် ရမည်။

၈.၁၀။ နိုင်ငံတော်၏ အရင်းအမြစ်အခြေအနေအရ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် စွမ်းဆောင်ရည်ရှိသော မြေယာ၊ သားငါးနှင့်သစ်တောဆိုင်ရာ တာဝန်ယူသည့်အဖွဲ့အစည်းများတွင် လူသားအရင်းအမြစ်၊ ရုပ်ပိုင်း ဆိုင်ရာ၊ ငွေကြေးနှင့် အခြားစွမ်းဆောင်ရည်များ ရှိရန် တာဝန်ခံရမည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်စီမံခန့်ခွဲမှု ခွဲဝေခြင်းဆောင်ရွက်သည့်အခါ တာဝန်ခွဲဝေပေးခြင်းခံရသူများက ယင်းတာဝန်များကို ထမ်းဆောင် နိုင်ရန် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်းနှင့် အခြားအထောက်အပံ့များပေးရမည်။

၈.၁၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးနှင့်ဆင်းရဲမွဲတေမှုပျောက်ရေးဆိုင်ရာ ကျားမရေးရာ မတူညီသော သက်ရောက်မှုများ နှင့် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များအပေါ် သက်ရောက်မှုများအပါအဝင် ခွဲဝေချထားရေး အစီအစဉ်များ၏ ရလဒ်များ ကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုရမည်။ ထို့အပြင် လိုအပ်သည့် အမှန်ပြန်လည်ပြင်ဆင်သည့် လုပ်ငန်းများ ကိုလည်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံ ပြည်သူများ။

၉.၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများသည် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများ တွင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူ များ၏ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ယုံကြည်သက်ဝင်မှု၊ စီးပွားရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် နိုင်ငံရေး ဆိုင်ရာ တန်ဖိုးထားမှုများ ရှိသည်ကို အသိအမှတ်ပြုရမည်။

၉.၂။ မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများကို ကိုယ်ပိုင်စီမံခန့်ခွဲလျက်ရှိသော ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများသည် သာတူညီမျှမှု၊ ခိုင်မာမှု နှင့် ရေရှည်တည်တံ့မှု ရှိသည့် ယင်းအရင်းအမြစ်များဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများအတွက် သာတူညီမျှမှုရှိသော ရယူသုံးစွဲမှုကို မြှင့်တင်ပေးရမည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်စနစ် ဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်မှုများတွင် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးနှင့် လူငယ်အပါအဝင် ဒေသခံပြည်သူများ အားလုံး၏ ထိရောက်သော ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို စုပေါင်းအသုံးပြု စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များအပါအဝင် ယင်းတို့၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုကျင့်ထုံးများဖြင့် မြှင့်တင်ရမည်။ လိုအပ်သောအခါ တိုင်းတွင် ဒေသခံပြည်သူများကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်စနစ် စီမံခန့်ခွဲမှု များတွင် အပြည့်အဝ ပါဝင်နိုင်သည့် စွမ်းဆောင်ရည်များ တိုးတက်လာရန် ကူညီပေးရမည်။

၉.၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များအားလုံးသည် အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်လည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးမှုနှင့်လည်းကောင်း၊ ကိုက်ညီရမည်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့်ပတ်သက်ပါက နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လွတ်လပ်သောနိုင်ငံများရှိ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမား သမဂ္ဂကြေညာစာတမ်း (၁၆၉)၊ ဇီဝမျိုးကွဲဆိုင်ရာ ကြေညာစာတမ်း၊ ဌာနေတိုင်းရင်း သားများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂကြေညာ စာတမ်းများပါ လူ့အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ခြင်း၊ မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် စေတနာဖြင့်တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးမှုများနှင့် ကိုက်ညီရမည်။

၉.၄။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန် ဝတ္တရားများနှင့်လည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးမှုနှင့်လည်းကောင်း၊ ကိုက်ညီသည့် ဒေသခံပြည်သူများက အသိအမှတ် ပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် ကာကွယ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်။ ယင်းသို့ အသိအမှတ်ပြုရာတွင် ဒေသခံအဖွဲ့တစ်ခုတည်းက အသုံးပြုသော မြေယာ၊ သားငါးနှင့်

သစ်တောများနှင့် အခြားမူဝေအသုံးပြုသော မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားပြီး လုပ်ပိုင်ခွင့်အား တာဝန်ခံသည့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အခြေခံ သဘောတရားများကို လေးစားလိုက်နာရမည်။ ထိုအသိအမှတ်ပြုခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို အလွယ် တကူ ရယူနိုင်သော နေရာများတွင် နားလည်လွယ်သော ဘာသာစကားများအသုံးပြု၍ သင့်လျော် သော ပုံစံဖြင့် ထုတ်ပြန်ကြေညာရမည်။

၉.၅။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများက ခေတ်အဆက်ဆက် နေထိုင်လာသည့် ဘိုးဘွားပိုင်မြေများတွင် ဒေသခံများက အသိအမှတ်ပြု ထားသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများကို ရရှိနေသည့်အခါ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ယင်းအခွင့် အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ပေးရမည်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများကို ယင်းတို့၏ ဘိုးဘွားပိုင်မြေမှ အမွေနှင့်ထုတ်ခြင်း မပြုရ။

၉.၆။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်စနစ်များကို အသိအမှတ်ပြုရန် မူဝါဒ၊ ဥပဒေနှင့် အဖွဲ့အစည်း ဆိုင်ရာ မူဘောင်များ ပြင်ဆင်ချမှတ်နိုင်ရန် စဉ်းစားဆောင်ရွက်ရမည်။ အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများ အားကောင်းလာစေရန် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေ သို့မဟုတ် ဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်း လဲရာတွင် ဓလေ့ထုံးတမ်းများနှင့် ကွဲလွဲဆန့်ကျင်နေပါက ထိုပြောင်းလဲမှုများကို ဓလေ့ထုံးတမ်း ဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်စနစ်များတွင် ထည့်သွင်းပြင်ဆင်နိုင်ရန် သက်ဆိုင်သူအားလုံးက ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၇။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများ ရေးဆွဲရာတွင် ဌာနေတိုင်းရင်းသား များနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောဆိုင်ရာ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ယုံကြည်သက်ဝင်မှု၊ စီးပွားရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် တန်ဖိုးထားမှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်စနစ်များဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများ ချမှတ်ရာတွင် ထိခိုက်လွယ်ပြီး အလှမ်းဝေးသော နေရာများတွင် နေထိုင်သူများအပါအဝင် အထိခိုက်ခံရသော ဒေသခံပြည်သူများ၏ ကိုယ်စားလှယ်များ သို့မဟုတ် ဒေသခံပြည်သူအားလုံးက အပြည့်အဝနှင့်ထိရောက်စွာ ပူးပေါင်းပါဝင်ရမည်။

၉.၈။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောတို့ကို ယင်းတို့၏ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ အခြားသူများက အသုံးပြုခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးရမည်။ ဒေသခံအဖွဲ့က ကန့်ကွက်ခြင်းမပြုလျှင်

နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဒေသခံပြည်သူများက စီမံအုပ်ချုပ်အသုံးပြုနေသော မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများ၏ အခြေအနေနှင့် တည်နေရာဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို တရားဝင်ပြုစုပြီး ထုတ်ပြန်ကြေညာနိုင်ရန် ကူညီရမည်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို တရားဝင်ပြုစုရာတွင် အပြိုင်အဆိုင်တောင်းဆိုမှုများမှ ကာကွယ်ရန် ပြည်သူများ၊ တစ်ဦးချင်းနှင့် စုပေါင်းအသုံးပြုစီမံခန့်ခွဲသော အခြားလုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့်အတူ မှတ်တမ်းတင်ရမည်။

၉.၉။ စီမံကိန်းများ မစတင်မီ သို့မဟုတ် ဒေသခံပြည်သူများက အခွင့်အရေးရရှိထားသော အရင်းအမြစ်များကို ထိခိုက်စေသော ဥပဒေ သို့မဟုတ် စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို ချမှတ်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုမီ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့ အစည်းများသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများအပေါ် စိတ်ကောင်းစေတနာထား၍ တိုင်ပင်ဆွေးနွေး ရမည်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂကြေညာ စာတမ်းပါ ကောင်းစွာကြိုတင်အသိပေးထားသည့် လွတ်လပ်သော သဘောထားဆန္ဒရယူနိုင်ရန်နှင့် နိုင်ငံတစ်ခုချင်းစီ၏ ရပ်တည်မှုနှင့် နားလည်မှုကို လေးစားလိုက်နာရန်အလို့ငှာ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများအား ယင်းတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်များမှတစ်ဆင့် ထိရောက်မှုရှိပြီး အဓိပ္ပါယ်ပြည့်ဝသော တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုအပေါ် ထိုစီမံကိန်းကို အခြေခံရမည်။ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို ခြိမ်းခြောက်မှုမပါဘဲ ယုံကြည်မှုရှိသော အခြေအနေတွင် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည်။ ဤအပိုင်းတွင် ဖော်ပြထားသော အခြားဒေသခံ ပြည်သူများနှင့်ပတ်သက်လာလျှင် အပိုဒ် ၃ (ခ) ၆ တွင် ဖော်ပြထားသော တိုင်ပင် ဆွေးနွေးခြင်း နှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံသဘောတရားများကို အသုံးပြုရမည်။

၉.၁၀။ လုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများနှင့် စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အထိခိုက်ခံပြည်သူများက ခွဲခြားနှိမ်ချမှုမရှိဘဲ ကျားမလူမှုရေးရာတန်းတူညီမျှမှုဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများဖြင့် ပါဝင်နိုင်ရန် ယင်းတို့အား နည်းပညာနှင့် ဥပဒေဆိုင်ရာ ကူညီထောက်ပံ့မှုများ ပေးနိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် လိုအပ်သည့်အခါတိုင်းတွင် ထိခိုက်ခံရသော ဒေသခံပြည်သူများ၏ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့်အတူ အထိခိုက်ခံပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် ကြိုးစားဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၁၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်လည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးမှုနှင့်လည်းကောင်း၊ ကိုက်ညီသော ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများ ကျင့်သုံးနေသော လုပ်ပိုင်ခွင့်အငြင်းပွားမှုကို ဖြေရှင်းနိုင်ရေးအတွက် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်မှုများကို လေးစားလိုက်နာ

၍ ဖော်ထုတ်အသုံးပြုရမည်။ ဒေသပြည်သူ့အဖွဲ့တစ်ခုထက်ပို၍ အသုံးပြုနေသာ မြေယာ၊ သားငါး၊ နှင့်သစ်တောများအတွက် ဒေသခံပြည်သူများအချင်းချင်းကြားရှိ အငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းမှုဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်ခြင်း သို့မဟုတ် အားကောင်းစေခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၁၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်စနစ်များနှင့်ပတ်သက်သည့် အကျင့်ပျက် ခြစားမှုများကို တားဆီးရန် တိုင်ပင် ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဒေသခံပြည်သူများကို လုပ်ပိုင်ခွင့်အပ်နှင်းခြင်းအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၀။ တရားဝင်အသိအမှတ်မပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်

၁၀.၁။ မြေယာ၊ သားငါးနှင့်သစ်တောများနှင့်ပတ်သက်သည့် တရားဝင်အသိအမှတ်မပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များရှိနေပါက နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အမျိုးသားဥပဒေများအရ တည်ဆဲတရားဝင်အသိအမှတ်ပြုထားသောလုပ်ပိုင်ခွင့်များကိုလေးစားအသိအမှတ်ပြုသည့်ပုံစံနှင့် အမှန်တကယ်ရှိနေသော အခြေအနေများကို အသိအမှတ်ပြုသည့်နည်းလမ်းများ အတိုင်း ၎င်းတို့ကိုအသိအမှတ်ပြုပြီး လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများကို မြှင့်တင်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ယင်းတရားဝင် အသိအမှတ်မပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြုရန် မူဝါဒနှင့်ဥပဒေများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရမည်။ ယင်းမူဝါဒနှင့်ဥပဒေများ ရေးဆွဲသည့်လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ပူးပေါင်းပါဝင်မှု၊ ကျားမလူမှုရေးရာတန်းတူညီမျှမှုရှိပြီး အထိခိုက်ခံရသည့် တစ်ဦးချင်းနှင့် ဒေသအစုအဖွဲ့များကို နည်းပညာနှင့်ဥပဒေဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှုပေးနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရမည်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အကြီးစားရွှေ့ပြောင်းမှုများမှ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုမထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များ၏ တည်ရှိမှုများကို အသိအမှတ်ပြုရမည်။

၁၀.၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် တရားဝင်အသိအမှတ်မပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် လုပ်ဆောင်မှုများ၌ အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်လည်းကောင်း၊ လုံလောက်သော အိမ်ရာတည်ထောင်မှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးနှင့် သင့်လျော်မှုအပါအဝင် ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးမှုနှင့်လည်းကောင်း ကိုက်ညီမှုရှိရန် တာဝန်ခံရမည်။

၁၀.၃။ နိုင်ငံတော် အစိုးရသည် တရားဝင်အသိအမှတ်မပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ဥပဒေအရ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုသည့်အခါ အထူးသဖြင့်ယင်းမြေများကိုအသုံးပြုနေသူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် ကျားမလူမှုရေးရာတန်းတူညီမျှမှု ရှိသောလုပ်ငန်းစဉ်များဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများကို အထူးအလေးပေးရမည်။ ယင်းလုပ်ငန်းစဉ်များသည်

ဥပဒေအရအသိအမှတ်ပြုခြင်းဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများရယူနိုင်မှုကို လွယ်ကူစေပြီး အကုန်အကျ အနည်းဆုံးဖြစ်စေရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ပါဝင်သူများနှင့်ဒေသအစုအဖွဲ့များကို နည်းပညာ နှင့် ဥပဒေဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှုများပေးနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရမည်။

၁၀.၄။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် မြေအသုံးပြုမှုပြောင်းလဲခြင်းနှင့် မြေပေါ်ရှိဆောင်ရွက်မှုများပြုလုပ်ရာတွင် အလွန်အမင်းရှုပ်ထွေးသော ဥပဒေနှင့်စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များမှဖြစ်ပေါ်လာသည့် တရားဝင်အသိအမှတ်မပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ဟန့်တားရန် လိုအပ်သည့် ကြိုးပမ်းအား ထုတ်မှုများပြုလုပ်ရမည်။ လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးလျော့ချနိုင်ရန် မြေအသုံးချဆောင် ရွက်မှုများအတွက် လိုအပ်ချက်နှင့်လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ရှင်းလင်းလွယ်ကူ၍ ကုန်ကျစရိတ် သက်သာစေရမည်။

၁၀.၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အထူးသဖြင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချသူများ၏ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ ဘက်မလိုက်သည့်ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ ချက်ချင်းချမှတ်မှုများဖြင့် အကျင့်ပျက်ခြစားခြင်းမှ ကာကွယ် ရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၀.၆။ တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုထားသောလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ဥပဒေအရအသိအမှတ်ပြုရန် မဖြစ်နိုင်ပါက နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အပိုင်း ၁၆ ပါသက်ဆိုင်သည့်ဖော်ပြချက်များနှင့်ကိုက်ညီမှုရှိပြီး အမျိုးသား နှင့်နိုင်ငံတကာဥပဒေများပါတည်ဆဲတာဝန်ဝတ္တရားကို ချိုးဖောက်သည့် အဓမ္မနှင့်ထုတ်ခြင်းများမှ ကာကွယ်ရမည်။

အခန်း(၄)

လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများလွှဲပြောင်းခြင်းနှင့် အခြားပြောင်းလဲမှု များ

ဤအခန်းတွင် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု၊ မြေယာပေါင်းစည်းမှုများ၊ အခြားပြန်လည်ပြင်ဆင်သည့်ချဉ်းကပ်မှုများ၊ ပြန်လည်အစားထိုး ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း၊ ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ သို့မဟုတ် မြေသိမ်းဆည်းခြင်း စသည်တို့မှ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဈေးကွက်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် ရောင်းဝယ်မှုများကြောင့် လက်ရှိအခွင့်အရေးများနှင့် ဆက်စပ်နေသောတာဝန်ဝတ္တရားများအား သဘောဆန္ဒအလျောက်နှင့် သဘော ဆန္ဒမပါဘဲ လွှဲပြောင်းခြင်း သို့မဟုတ် ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းဆိုင်ရာ မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများနှင့် သက်ဆိုင်သောလုပ်ပိုင်ခွင့်အား တာဝန်ခံသည့်စီမံခန့်ခွဲမှုကိုဖော်ပြထားသည်။

၁၁။ ဈေးကွက်များ

၁၁.၁။ သင့်လျော်သည့်အခါတိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် တရားမျှတပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသော ရောင်းဝယ် ငှားရမ်းသည့်ဈေးကွက်များကို မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောများ အသုံးပြုမှုနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အရေးလွှဲပြောင်းသည့် နည်းလမ်းများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုပြီး လွယ်ကူစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာဈေးကွက်များ ဖော်ဆောင်ရာတွင် ဆောင်ရွက်မှု အားလုံးသည် အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများ နှင့်လည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးမှုများနှင့် ကိုက်ညီစေရန် နိုင်ငံတော်အစိုးရက တာဝန်ခံရမည်။ မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောများဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ ရောင်းဝယ်ခြင်းများသည် အမျိုးသားမြေအသုံးချမှု စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့်ညီညွတ်ပြီး ဖွံ့ဖြိုးရေးရည်မှန်းချက်များကို မထိခိုက်စေရ။

၁၁.၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ပဋိပက္ခနှင့်မတည်ငြိမ်မှုကို နည်းပါးစေသည့် နှစ်ဦးနှစ်ဘက် အကျိုး ဖြစ်ထွန်းစေသော လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးလွှဲပြောင်းခြင်းဆိုင်ရာ တူညီသောအခြေအနေနှင့် အခွင့် အရေးများအောက်တွင် ပူးပေါင်းပါဝင်မှုများ မြှင့်တင်ရန်၊ မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တော ဆိုင်ရာ ရေရှည်တည်တံ့သောအသုံးပြုမှုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းခြင်းကို မြှင့်တင်ရန်၊ သင့်လျော်သည့် သဘောတူစာချုပ်များအတိုင်း တရားမျှတပြီး သာတူညီမျှရှိသော မြေယာ၊ သားငါးနှင့်သစ်တော ဆိုင်ရာ မျိုးရိုးဗီဇအရင်းအမြစ်များအသုံးပြုမှုကိုမြှင့်တင်ရန်၊ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများ တိုးချဲ့ရန်နှင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများ၏ပူးပေါင်းပါဝင်မှုတိုးမြှင့်ရန် ထိရောက်ပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသော ဈေးကွက်များလည်ပတ်နိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သောအုပ်စုများအပေါ် မြေဈေးကစားခြင်း၊ မြေလက်ဝါးကြီး အုပ်ခြင်းနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အလွဲသုံးစားပြုခြင်းစသည်တို့ အပါအဝင် အခြား အကြောင်းများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော မလိုလားအပ်သည့် သက်ရောက်မှုများ မဖြစ်ပေါ်စေရန် ကာကွယ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် ဥပဒေအရ ထိန်းကွပ်မှုမရှိသောဈေးကွက်များက လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တန်ဖိုးများအပါအဝင် တန်ဖိုးများကို အမြဲတမ်းကောင်းစွာအကာအကွယ်ပေးခြင်း မရှိသည်ကို အသိအမှတ်ပြုရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ သင့်လျော်သည့်မူဝါဒနှင့် ဥပဒေ များဖြင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအသီးအသီး၏ အကျိုးစီးပွားများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရမည်။

၁၁.၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး ထိရောက်မှုရှိသော ဈေးကွက်လည်ပတ်မှုများ ဖြစ်ပေါ် စေရန်၊ ခွဲခြားနှိမ်ချမှုမရှိသော ရယူသုံးစွဲမှုဖြစ်ပေါ်စေရန်နှင့် ပြိုင်ဆိုင်မှုမရှိသော အလေ့အထများမှ ကာကွယ်ရန် မူဝါဒ၊ ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် အကောင်အထည်ဖော်မည့် အဖွဲ့အစည်း

များကို တည်ထောင်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများနှင့် အထိခိုက်အလွယ်ဆုံး သူများ၏ ဈေးကွက်တွင်ပါဝင်မှုလျော့နည်းခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်နိုင်ရန် စီမံအုပ်ချုပ်မှု လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများကို ရှင်းလင်းလွယ်ကူစေရမည်။

၁၁.၄။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဈေးကွက်ရောင်ဝယ်ခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ၊ ဈေးကွက် တန်ဖိုးဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ ကန့်သတ်မှုများကို မထိခိုက်စေဘဲ ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထုတ်ပြန်ကြေညာရန် တာဝန်ခံရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရ သည် မလိုလားအပ်သော သက်ရောက်မှုနှင့် ကျယ်ပြန့်ပြီး သာတူညီမျှရှိသော ဈေးကွက်ပါဝင်မှု လျော့နည်းခြင်းဖြစ်သည့်အခါ သတင်းအချက်အလက်များကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုပြီး အရေးယူ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၁.၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်ခိုင်မာမှုတိုးတက်စေရန်၊ ရောင်းဝယ်မှု ကုန်ကျစရိတ်နှင့် အခက်အခဲများကိုလျော့ချရန် အလို့ငှာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများဆိုင်ရာ ရယူသုံးစွဲနိုင်သည့် မြေယာမှတ်တမ်းကဲ့သို့သော သင့်လျော်ပြီးမှန်ကန်မှုရှိသည့် မှတ်တမ်းထားရှိမှု စနစ်များ တည်ထောင်ရမည်။

၁၁.၆။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် မြေယာမှတ်တမ်းကဲ့သို့သော လုပ်ပိုင်ခွင့်မှတ်တမ်းတင်သည့်စနစ်များတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးရရှိသူများအဖြစ် ဖော်ပြခြင်းမခံရသည့် အိမ်ထောင်ဖက်များ၊ မိသားစုဝင်များ နှင့် အခြားသူများ၏ ဒေသခံပြည်သူများက အသိအမှတ်ပြုထားသောလုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများ ကို အကာအကွယ်ပေးသည့် ယန္တရားများကို တည်ထောင်ရမည်။

၁၁.၇။ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများသည် သင့်လျော်သည့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းများကို လိုက်နာစောင့်ထိန်းရမည်။ အထူးသဖြင့် ပြည်သူအများ သိရှိစေခြင်းမှတစ်ဆင့် အကျင့် ပျက်ခြစားမှုကိုကာကွယ်ရန်အလို့ငှာ ဈေးကွက်လည်ပတ်ရာတွင် ၎င်းစံနှုန်းများအား လိုက်နာကျင့် သုံးပုံကိုစောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုပြီး ထုတ်ပြန်ကြေညာရမည်။

၁၁.၈။ အမျိုးသားစားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုနှင့် လူမှုရေးတည်ငြိမ်မှုတို့တွင် လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများ၏ အရေးပါမှုကြောင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ရောင်းဝယ်သည့် ဈေးကွက်ကို ဖော်ဆောင်ရာ၌ နိုင်ငံတော် အစိုးရသည် လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများကို အကာအကွယ် ပေးရမည်။

၁၂။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ

၁၂.၁။ တာဝန်ရှိသော ပြည်သူနှင့်ပုဂ္ဂလိက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများသည် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် မရှိမဖြစ်ကြောင်း နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများက အသိအမှတ်ပြုရမည်။ မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများနှင့်သက်ဆိုင်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်အား တာဝန်ခံသည့်စီမံခန့်ခွဲမှုသည် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုရေရှည်တည်တံ့ရေးနှင့် ဝင်ငွေပိုမိုရရှိရေးအတွက် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေး ရရှိသူများကို ၎င်းအရင်းအမြစ်များတွင် တာဝန်ရှိသောရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ဆောင်ရွက်ရန်၊ အားပေးရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် စိုက်ပျိုးရေးစနစ်အမျိုးမျိုးရှိ ကျယ်ပြန့်သော လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ရည်ရွယ်ချက်များကိုအထောက်အပံ့ဖြစ်စေသည့် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသောရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို ပံ့ပိုးမြှင့်တင်ပေးရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ဆောင်မှုအားလုံးတွင် အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်လည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးမှုများနှင့် ကိုက်ညီစေရန် တာဝန်ခံရမည်။

၁၂.၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများရှိ လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများနှင့် ၎င်းတို့၏ အဖွဲ့အစည်း များက စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ အာဟာရပြည့်ဝမှု၊ ဆင်းရဲမှုပျောက်ရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာ ခံနိုင်ရည်ရှိမှုတို့ကို သိသာထင်ရှားစွာအထောက်အပံ့ပေးသည့် စိုက်ပျိုးရေးရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု များ၏ အဓိကကျသောဝေစုကို ထုတ်ပေးနိုင်ကြောင်း ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ လုပ်ကွက်ငယ်တောင် သူတို့၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကိုလည်းကောင်း၊ လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများကို အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေသည့် အစိုးရနှင့်ပုဂ္ဂလိက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကိုလည်းကောင်း ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၂.၃။ သက်ဆိုင်ရာ အမျိုးသားအဆင့် ကဏ္ဍအလိုက်မူဝါဒများနှင့်လည်းကောင်း၊ လုပ်ကွက်ငယ်တောင် သူများကို အခြေပြုသည့် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး တိုးတက်မှုနှင့် ရေရှည်တည်တံ့သည့် လူ့အရင်း အမြစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ရည်ရွယ်ချက်များနှင့်လည်းကောင်း၊ ကိုက်ညီသော မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တော ဆိုင်ရာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများမှ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ရောင်းဝယ်မှုပုံစံအမျိုးမျိုးတို့ကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၂.၄။ တာဝန်ရှိသောရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများသည် မည်သည့်ဆိုးကျိုးမှမဖြစ်စေရ။ ဒေသခံပြည်သူများက အသိအမှတ်ပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများရှိသူတို့၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ဆုံးရှုံးမှုနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးယိုယွင်းမှုများမှ အကာအကွယ်ပေးရမည်။ လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားရ မည်။ ယင်းတာဝန်ရှိသောရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ဒေသခံ ပြည်သူများ က အသိအမှတ်ပြုထားသော မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေး ရရှိသူများ၏အခွင့်အရေးများကို လေးစားသောအားဖြင့် သက်ဆိုင်ရာအစိုးရ အဆင့်ဆင့်နှင့်အတူ ယင်းမြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေး ရရှိသူများနှင့်ပါ မိတ်ဖက်ပူး

ပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများသည် ဆင်းရဲမှုပပျောက်ရေး၊ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးနှင့် ရေရှည်တည်တံ့သော မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများ အသုံးပြုရေး၊ အပါအဝင် မူဝါဒရည်ရွယ်ချက်များကို အထောက်အကူဖြစ်စေရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရမည်။ ထို့ပြင်၎င်းတို့သည် ဒေသခံပြည်သူများကို အထောက်အပံ့ပေးရမည်။ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေးကို အထောက်အကူဖြစ်စေရမည်။ ဒေသစားနပ်ရိက္ခာထုတ်လုပ်မှုစနစ်များကို ခိုင်မာဖွံ့ဖြိုးစေရမည်။ ရေရှည်တည်တံ့သော လူမှုရေးနှင့်စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အားကောင်းစေရမည်။ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများနှင့်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းအမျိုးမျိုး ဖန်တီးပေးရမည်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သူများအပါအဝင် နိုင်ငံနှင့်ပြည်သူများ၏ အကျိုးစီးပွားဖြစ်ထွန်းစေရမည်။ အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာအလုပ်သမားဆိုင်ရာ အဓိကကျသောစံနှုန်းများနှင့် သင့်တော်သည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂ၏ စံနှုန်းများဆိုင်ရာတာဝန်ဝတ္တရားများကိုလိုက်နာရမည်။

၁၂.၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ခွင့်ပြုနိုင်သောရောင်းဝယ်မှု၏ ပမာဏ၊ နယ်ပယ်၊ သဘာဝ တို့နှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပွင့်လင်းမြင်သာသော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို သင့်တော်သော တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် ရေးဆွဲရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ယင်းစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများရေးဆွဲရာ၌ လုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ အကြီးစားရောင်းဝယ်မှုတွင် မည်သည့် တို့ပါဝင်ရမည်ကို နိုင်ငံ၏အခြေအနေနှင့်လျော်ညီစွာအဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ရမည်။

၁၂.၆။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဒေသခံပြည်သူများက အသိအမှတ်ပြုထားသောလုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများ၊ လူ့အခွင့်အရေးများ၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ၊ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တို့ကို လုပ်ပိုင်ခွင့်အကြီးစားရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ပေါ်ပေါက်လာသည့် အန္တရာယ်များမှ ကာကွယ်ရန် စီမံဆောင်ရွက်ရမည်။ ယင်းအကာအကွယ်များတွင် ခွင့်ပြုနိုင်သည့် မြေရောင်းဝယ်မှု အမြင့်ဆုံးပမာဏနှင့် လွတ်တော်မှအတည်ပြုခြင်းကဲ့သို့သော ပမာဏတစ်ခုထက်ကျော်လွန်၍ လွှဲပြောင်းခြင်းကို အတည်ပြုသည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတို့ပါဝင်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများကို လုပ်ပိုင်ခွင့်အကြီးစားလွှဲပြောင်းမှုမဖြစ်ပေါ်စေသည့် ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ပုံစံများကို မြှင့်တင်ရန် စဉ်းစားဆောင်ရွက်ရမည်။ ထို့အပြင် ဒေသခံလုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးရှိသူများနှင့် မိတ်ဖက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများဖြစ်ပေါ်စေရန် အားပေးရမည်။

၁၂.၇။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၊ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် စပ်လျဉ်းလာပါက နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဆောင်ရွက်ချက်များအားလုံးတွင် လွတ်လပ်သောနိုင်ငံများရှိ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမား သမဂ္ဂကြေညာစာတမ်း (၁၆၉) နှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂကြေညာစာတမ်း အပါအဝင် အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်လည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့်

တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးမှုနှင့်လည်းကောင်း၊ ကိုက်ညီစေရန်တာဝန်ခံရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် ဒေသခံပြည်သူများအခွင့်အရေးရရှိထားသော အရင်းအမြစ်များကို ထိခိုက်စေသည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများမစီမံ ဌာနေတိုင်ရင်းသားများကို စိတ်ကောင်းစေတနာထား၍ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရမည်။ ယင်းစီမံကိန်းများကို အပိုဒ် ၉.၉ တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ဌာနေ တိုင်းရင်းသားများ၏အဖွဲ့ဝင်များနှင့် ထိရောက်ပြီး အဓိပ္ပာယ်ပြည့်ဝသော တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုအပေါ် အခြေခံရမည်။ ဤလမ်းညွှန်ချက်ပါ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့်ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံ သဘောတရားများကို အခြားဒေသခံများ၏အရင်းအမြစ်များကို အသုံးပြုသည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ အတွက် ကျင့်သုံးရမည်။

၁၂.၈။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဤလမ်းညွှန်ချက်ပါ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့်ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံသဘောတရားများနှင့်အညီ တာဝန်ရှိသောရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအား မြှင့်နိုင်သည့်အခြေအနေများ ကို အထိခိုက်ခံရသော အစုအဖွဲ့အားလုံးနှင့်အတူ ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ ထို့အပြင် တာဝန်ရှိသောရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို အားပေးခြင်း၊ လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားခြင်း၊ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုနှင့် ရေရှည်တည်တံ့သော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အသုံးပြုမှု တို့အားမြှင့်တင်ခြင်း စသည်တို့ကို အားပေးသည့် မူဝါဒနှင့်ဥပဒေများကို ရေးဆွဲပြီးထုတ်ပြန်ကြေညာရမည်။ ဥပဒေများသည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအတွက် သဘောတူညီမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ သက်ဆိုင်သူ အားလုံး၏ အခွင့်အရေးနှင့်တာဝန်များကို ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ရန်လိုအပ်သည်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အတွက် သဘောတူညီချက်များသည် အမျိုးသား ဥပဒေမူဘောင်များနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို လိုက်နာရမည်။

၁၂.၉။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် မြေသိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် မိတ်ဖက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုသဘောတူညီချက်များ အပါအဝင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေး ရောင်းဝယ်မှုပုံစံအားလုံးနှင့် ပတ်သက်သည့်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် တဆင့်ခံအခွင့်အရေးများအပါအဝင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများ အထိခိုက်ခံရနိုင်သည့် အစုအဖွဲ့အားလုံးနှင့်အတူ ဆောင်ရွက်ရမည်။ ယင်းသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဤလမ်းညွှန်ချက်ပါတိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံသဘောတရားများ နှင့်အညီ ဖြစ်စေရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အခြားသက်ဆိုင်သည့်အဖွဲ့အစည်းများသည် တစ်ဦးချင်း၊ မိသားစုနှင့် အစုအဖွဲ့များအား ၎င်းတို့၏လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများကို အသိပေးရမည်။ ထို့ပြင် ကျွမ်းကျင်မှုဆိုင်ရာ အထောက်အကူများ အပါအဝင် ၎င်းတို့၏ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းဆိုင်ရာအရည်အသွေးများ တိုးတက်လာစေရန် ပံ့ပိုးကူညီရမည်။

၁၂.၁၀။ လုပ်ပိုင်ခွင့်အကြီးစားရောင်းဝယ်ခြင်းပါဝင်သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ၊ မြေသိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် မိတ်ဖက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု သဘောတူညီချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည့်အခါ နိုင်ငံတော် အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေး၊ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ လုံလောက်သော စားနပ်ရိက္ခာ ရရှိ

အသုံးပြုနိုင်သည့် အခွင့်အရေးများ စဉ်ဆက်မပြတ် တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းစေရေး၊ အသက်မွေးဝမ်း ကျောင်းလုပ်ငန်းများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တို့အပေါ် ယင်းရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ၏ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည့် အကောင်းအဆိုး သက်ရောက်မှုများကို လွတ်လပ်သော ဆန်းစစ်မှုကြိုတင်ပြုလုပ်ရန် အဖွဲ့အစည်း အမျိုးအမျိုးတို့အတွက် လမ်းညွှန်ချက်များရေးဆွဲ ဆောင်ရွက်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လေ့ထုံးတမ်းနှင့်တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များအပါအဝင် လက်ရှိအသုံးပြု နေသော ဒေသခံပြည်သူများ၏လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးနှင့် တောင်းဆိုမှုများကိုလည်းကောင်း၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကြောင့်ထိခိုက်သည့် လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများကဲ့သို့သော အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို လည်းကောင်း စနစ်တကျနှင့် ဘက်လိုက်မှုမရှိဘဲ ဖော်ထုတ်ရမည်။ ယင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဤလမ်းညွှန်ချက်ပါတိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ပူးပေါင်း ပါဝင်ခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံသဘောတရားများနှင့်အညီ အထိခိုက်ခံရသည့်အဖွဲ့အစည်းအားလုံးနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးအကောင်အထည်ဖော်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လက်ရှိဒေသခံပြည်သူ များက အသိအမှတ်ပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများသည် ထိုရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကြောင့် မဆုံးရှုံးစေရန် တာဝန်ခံရမည်။

၁၂.၁၁။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစာချုပ်ချုပ်ဆိုသူများသည် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးရာတွင် အကျိုးသက်ဆိုင်သူအားလုံးကို အသိပေးခြင်း၊ ပါဝင်စေခြင်းများ သေချာစေရန် ပြည့်စုံမှန်ကန်တိကျသည့် သတင်းအချက်အလက် များကို ထုတ်ပြန်ရမည်။ ထို့ပြင် ယင်းသဘောတူညီမှုများကို မှတ်တမ်းတင်ပြီး ထိခိုက်ခံရသူ အားလုံးက နားလည်စေရမည်။ ညှိနှိုင်းသည့်လုပ်ငန်းစဉ်သည် ခွဲခြားနှိမ်ချမှုကင်းပြီး ကျားမလူမှု ရေးရာ တန်းတူညီမျှမှုရှိစေရမည်။

၁၂.၁၂။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများသည် အမျိုးသားဥပဒေများကိုလေးစားရန်တာဝန်ရှိပြီးအခြားသူများ၏ လုပ်ပိုင် ခွင့်အခွင့်အရေးများနှင့် ဤလမ်းညွှန်ချက်ပါ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများဆိုင်ရာ အခြေခံ သဘောတရားများနှင့်အညီ တရားဥပဒေစိုးမိုးခြင်းကို အသိမှတ်ပြုလေးစားရမည်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ များသည် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုမရှိခြင်းနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးခြင်းတို့ကို မဖြစ်ပေါ်စေရ။

၁၂.၁၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများနှင့် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောဆိုင်ရာ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးရှိသူများကို ဝန်ဆောင်မှုပေးသော ကျွမ်းကျင်သူများသည် အထူးတလည်တောင်းဆိုမှု ရှိသည်ဖြစ်စေ မရှိသည်ဖြစ်စေ ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့်အခါ ၎င်းတို့၏အကောင်းဆုံးစွမ်းဆောင်မှု ဖြစ်စေရန် အထူးအလေးထားဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၂.၁၄။ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် ထိခိုက်ခံရသောအစုအဖွဲ့များသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်အကြီးစားရောင်းဝယ်ခြင်း ပါဝင်သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ၊ မြေသိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် မိတ်ဖက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု သဘောတူညီချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့်သက်ရောက်မှုများကို ထိရောက်စွာစောင့်

ကြပ်ကြည့်ရှုရမည်။ သဘောတူညီမှုများကို ဥပဒေအတိုင်းလိုက်နာဆောင်ရွက်စေရန် လိုအပ်သည့် အခါ၌လည်းကောင်း၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်အခြားအခွင့်အရေးများကာကွယ်ရန်လည်းကောင်း၊ ထိခိုက်ခံ အစုအဖွဲ့များက ယင်းကဲ့သို့အရေးယူဆောင်ရွက်ရန် လုပ်ငန်းစဉ်များ တည်ထောင်ပေးရန် တောင်းဆိုလာလျှင်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အမှန်အတိုင်းဖြစ်စေသော အရေးယူ ဆောင်ရွက်မှုများပြုလုပ်ရမည်။

၁၂.၁၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် နိုင်ငံရပ်ခြားတွင်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု သို့မဟုတ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု တိုးမြှင့်ခြင်း ပြုလုပ်သည့်အခါ ၎င်းတို့၏ဆောင်ရွက်မှုသည် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများက အသိအမှတ်ပြု ထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ခြင်း၊ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုတိုးမြှင့်ခြင်းနှင့် အမျိုးသား နှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် လည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးမှုများ စသည်တို့နှင့် ကိုက်ညီစေရန် တာဝန်ခံရမည်။

၁၃။ မြေယာပေါင်းစည်းခြင်းနှင့် အခြားပြန်လည်ပြင်ဆင်သည့်ချဉ်းကပ်မှုများ

၁၃.၁။ သင့်တော်သည့်အခါတိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုနှင့် ရေရှည်တည်တံ့ သော ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးမှု တိုးမြှင့်ခြင်းတို့တွင် ပါဝင်သည့် ပိုင်ဆိုင်သူနှင့်အသုံးပြုသူတို့၏ မြေကွက်နှင့်လုပ်ကွက်များ ပုံသဏ္ဍာန်နှင့် အသုံးပြုမှုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရေး အထောက်အကူ ဖြစ်စေရန် လုပ်ကွက် သို့မဟုတ် မြေကွက်များကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခြင်းအတွက် မြေယာပေါင်းစည်း ခြင်းနှင့် လဲလှယ်ခြင်း သို့မဟုတ် အခြားသဘောဆန္ဒအလျောက် ချဉ်းကပ်မှုများကို စဉ်းစားဆောင် ရွက်နိုင်သည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ယင်းဆောင်ရွက်မှုများတွင် အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်လည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးမှုများနှင့် ကိုက်ညီစေရန် တာဝန်ခံရမည်။ ထို့အပြင် ပါဝင်သူများသည် ပြန်လည်ပြင်ဆင်မှုပြုပြီးသည့်အခါ၌ ယခင်အခြေ အနေနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် အနည်းဆုံးသာလွန်မှုရှိစေရန် နိုင်ငံတော်အစိုးရက တာဝန်ခံရမည်။ ပိုင်ဆိုင်သူအများစုနှင့် အသုံးပြုသူများ၏ လိုလားချက်များကို အားလုံးသဘောတူညီသည့် တစ်ခုတည်းသော ပြန်လည်ပြင်ဆင်မှုဖြစ်စေရန် ဤချဉ်းကပ်မှုများအား အသုံးပြု၍ ညှိနှိုင်းပေါင်း စပ်ပေးရမည်။

၁၃.၂။ သင့်တော်သည့်အခါတိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် မြေယာပေါင်းစည်းမှုအစီအစဉ်၏ အစိတ် အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် မြေကွက်များကိုသိမ်းယူပြီး အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများကို ခွဲဝေချထား သည့်အချိန်ထိ ယာယီထိန်းသိမ်းထားရန် မြေဘဏ်များကိုတည်ထောင်ခြင်းကို စဉ်းစားနိုင်သည်။

၁၃.၃။ သင့်တော်သည့်အခါတိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်ခြင်းနှင့် လမ်းတံတားစသည့် အခြေခံအဆောက်အအုံများဆောက်လုပ်သည့် စီမံကိန်းများတွင် ယင်းနိုင်ငံတော်စီမံကိန်းများအတွက် ပုဂ္ဂလိကပိုင်မြေများ သိမ်းဆည်းမှုကို အထောက်အကူပြုရန် လည်းကောင်း၊ အထိခိုက်ခံရသော ပိုင်ရှင်များ၊ လယ်သမားများနှင့် လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုဆက်လက်လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ တိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်ခြင်းတို့ကို ခွင့်ပြုမည့် မြေအစား ပြန်လည်ပေးအပ်နိုင်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ မြေယာပေါင်းစည်းခြင်းနှင့် မြေဘက်များကို အားပေးခြင်းနှင့် အထောက်အကူပြုခြင်းတို့ကို စဉ်းစားနိုင်သည်။

၁၃.၄။ လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူမိသားစုများ၏ မြေယာနှင့်သစ်တောများသည် မြေကွက်ငယ် အများအပြား အဖြစ် ကွဲသွားသည့်အတွက် ထုတ်လုပ်မှုကုန်ကျစရိတ်မြင့်မားလာသောအခါ နိုင်ငံတော်အစိုးရ သည် ယင်းမြေယာနှင့်သစ်တောများ၏ ပုံသဏ္ဍာန်ကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် မြေယာပေါင်းစည်းခြင်း နှင့်မြေဘက်များပြုလုပ်ရန် စဉ်းစားနိုင်သည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ယင်းကဲ့သို့ မြေကွက်ငယ် အများအပြားကွဲသွားခြင်းက အန္တရာယ်များကို လျော့ချခြင်း သို့မဟုတ် သီးနှံအမျိုးအစား တိုးတက်များပြားစေခြင်းကဲ့သို့သော အကျိုးကျေးဇူးများဖြစ်ထွန်းစေသောအခါ မြေယာပေါင်းစည်း ခြင်းပြုလုပ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ရမည်။ မြေယာများပုံသဏ္ဍာန်ပြန်လည်ပြင်ဆင် သည့် မြေယာ ပေါင်းစည်းခြင်းစီမံကိန်းများကို ရေသွင်းစနစ်များနှင့်ကျေးလက်လမ်းများပြန်လည် ထူထောင်ခြင်း ကဲ့သို့သော တောင်သူများကိုပံ့ပိုးသည့်အစီအစဉ်များနှင့် ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ မြေယာ ပေါင်းစည်းခြင်းဆိုင်ရာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို ကာကွယ်နိုင်ရန် ပေါင်းစည်းထားသည့် မြေကွက်များ အား နောင်တွင်ပြန်လည်ခွဲစိတ်ခြင်းမှတားမြစ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ချမှတ် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၃.၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဒေသလိုအပ်ချက်များနှင့်အထူးကိုက်ညီမှုရှိသော ပြန်လည်ပြင်ဆင်သည့် ချဉ်းကပ်မှုများအတွက် မဟာဗျူဟာများရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရမည်။ ယင်းမဟာဗျူဟာများသည် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ရေရှည်တည်တံ့မှုနှင့် ကျားမလူမှုရေးရေးရာ သာတူညီမျှမှုရှိရမည်။ မဟာဗျူဟာများသည် ပြန်လည်ပြင်ဆင်သည့်ချဉ်းကပ်မှုများဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အခြေခံသဘောတရားများ၊ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများ၊ အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ လယ်သမားအဖွဲ့အစည်းများ နှင့်လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများ၊ ရေလုပ်သားများ၊ သစ်တော အသုံးပြုသူများနှင့် ပညာရှင်များ၏ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် အသိပညာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတို့ကို ဖော်ထုတ်ရ မည်။ ဥပဒေများသည် မြေကွက် သို့မဟုတ် လုပ်ကွက်များကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် ယင်းတို့၏အသုံးပြုမှုများအတွက် ရှင်းလင်းပြီး ကုန်ကျစရိတ်သက်သာသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ပြဌာန်းရမည်။

၁၃.၆။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ပြန်လည်ပြင်ဆင်သည့်ချဉ်းကပ်မှုများအသုံးပြုသည့် စီမံကိန်းများတွင် သင့်တော်သည့် အကာအကွယ်များ တည်ထောင်ရမည်။ စီမံကိန်းကြောင့်ထိခိုက်နိုင်သည့်

တစ်ဦးချင်း၊ အစုအဖွဲ့ သို့မဟုတ် ပြည်သူ့အားလုံးကို ဆက်သွယ်ပြီး သင့်လျော်သည့် ဘာသာ စကားဖြင့် လုံလောက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို အသိပေးရမည်။ နည်းပညာနှင့် ဥပဒေဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များပေးရမည်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ကျားမလူမှုရေးရာတန်းတူညီမျှမှုများကို ဖော်ဆောင် သည့် ချဉ်းကပ်မှုများအသုံးပြုရမည်။ ဇီဝမျိုးကွဲများဆုံးရှုံးမှုနှင့် ပျက်စီးယိုယွင်းမှုကိုကာကွယ်ရန် သို့မဟုတ် လျော့ချရန်၊ ကောင်းမွန်သည့် မြေစီမံအုပ်ချုပ်မှု၊ အကောင်းဆုံးလုပ်နည်းလုပ်ဟန်နှင့် မြေယာဖော်ထုတ်မှုတို့ကိုဖြစ်ပေါ်စေသော အပြောင်းအလဲများကို အသိအမှတ်ပြုသည့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကာအကွယ်များ တည်ထောင်ရမည်။

၁၄။ ပြန်လည်အစားထိုး ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း

၁၄.၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် နိုင်ငံတော်၏ အခြေအနေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ သင့်လျော်သည့် အခါတိုင်း ဒေသခံပြည်သူများက လက်ခံထားသော မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ဆုံးရှုံးမှုအတွက် ပြန်လည်အစားထိုးဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းကို ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဆောင်ရွက်မှုအားလုံးအား အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများအရလည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာလုပ်ထုံး လုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးရန်အတွက်လည်းကောင်း ကိုက်ညီရန် တာဝန်ခံရမည်။

၁၄.၂။ စွမ်းဆောင်ရည်ရှိသော အမျိုးသားအဆင့်အာဏာပိုင်အဖွဲ့များ၏ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်းဖြင့် ဆုံးရှုံးခြင်းခံရသူများ သို့မဟုတ် ယင်းတို့၏ အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့်ရှိသူများအား မူလမြေကွက် သို့မဟုတ် လုပ်ကွက်များကို ဖြစ်နိုင်လျှင် ပြန်လည်ပေးအပ်ရမည်။ မူလမြေကွက် သို့မဟုတ် လုပ်ကွက်များကို ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း မပြုနိုင်လျှင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ထိခိုက်ခံရသူ အားလုံးအား တရားမ ၂၂ တသော လျော်ကြေးကို ငွေဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အခြားမြေကွက် သို့မဟုတ် လုပ်ကွက်များဖြင့်ဖြစ်စေ၊ နှစ်မျိုးလုံးအားဖြင့် ဖြစ်စေ သာတူညီမျှစွာ ချက်ချင်း ပေးရမည်။

၁၄.၃။ သင့်တော်သည့်အခါတိုင်းတွင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ပြန်လည်အစားထိုးဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း ကိစ္စရပ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံတော်၏ အခြေအနေနှင့် အမျိုးသားဥပဒေများနှင့်ကိုက်ညီစွာ ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။

၁၄.၄။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ပြန်လည်အစားထိုးဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဆိုင်ရာ ရှင်းလင်းပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာ သည့်လုပ်ငန်းစဉ်များပါဝင်သော ကျားမလူမှုရေးရာတန်းတူညီမျှမှုကို ဖော်ဆောင် သည့် မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများကို ရေးဆွဲရမည်။ ပြန်လည်အစားထိုးဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို သင့်တော်သည့်ဘာသာစကားဖြင့် ကျယ်ပြန့်စွာ ဖြန့်ဝေပေးရမည်။ တောင်းဆိုသူများအား လုပ်ငန်းစဉ်တစ်လျှောက်လုံးတွင် ဥပဒေနှင့် လူထုအခြေခံ ဥပဒေထောက်အကူပြု ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းအပါအဝင် လုံလောက်သော အကူအညီများကို ပေးရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ပြန်လည်အစားထိုးဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဆိုင်ရာ တောင်းဆိုမှု

များကို ချက်ချင်း ဖြေရှင်းဆောင်ပေးရန် တာဝန်ခံရမည်။ တောင်းဆိုမှုအောင်မြင်သူများအား ယင်းတို့၏ အခွင့်အရေးများကို ရယူခံစားနိုင်စေရန်နှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို ထမ်းဆောင် နိုင်စေရန် လိုအပ်သည့်အခါတိုင်းတွင် ကူညီပံ့ပိုးသည့် ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးရမည်။ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ခြင်းတိုးတက်မှုအခြေအနေကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထုတ်ပြန်ကြေညာရမည်။

၁၅။ ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ

၁၅.၁။ ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် သာတူညီမျှမှု ရှိသည့် မြေရယူသုံးစွဲမှုနှင့် အားလုံးပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးမှုတို့ကို ပံ့ပိုးကူညီသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရ သည် နိုင်ငံတော်၏ အခြေအနေနှင့်လျော်ညီစွာ လိုအပ်သည့်အခါတိုင်းတွင် အစိုးရက စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်ရှိသည့်မြေများကို ခွဲဝေချထားခြင်း၊ ဆန္ဒအလျောက်နှင့် ဈေးကွက်ကို အခြေခံသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ အများပြည်သူအကျိုးငှာ ပုဂ္ဂလိကပိုင်မြေယာ၊ သားငါး သို့မဟုတ် သစ်တောများကို သိမ်းယူခြင်းစသည်တို့ကို စဉ်းစားဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

၁၅.၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အမြင့်ဆုံးမြေပမာဏ သတ်မှတ်ခြင်းကို မူဝါဒရေးဆွဲရာ၌ ထည့်သွင်းစဉ်းစား နိုင်သည်။

၁၅.၃။ လူနည်းစုက လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ရယူထားမှု မြင့်မားခြင်းနှင့် ဒေသခံပြည်သူများက လက်ခံ ထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသူများ၏ မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောရယူသုံးစွဲခွင့် မရရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည့် ကျေးလက်ဒေသဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု သိသာထင်ရှားခြင်းတို့ စုပေါင်းဖြစ်ပေါ်သည့် အခါတိုင်း အခန်း (၁၅) ပါဖော်ပြချက်များအရ ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအပါအဝင် အခြားအကြောင်းခြင်းရာများ အတွက် နိုင်ငံတော်၏ အခြေအနေနှင့် အမျိုးသားဥပဒေများ နှင့်ကိုက်ညီစွာ ထည့်သွင်းစဉ်းစား နိုင်သည်။ ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် အမျိုးသမီး အမျိုးသားတို့၏ မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောဆိုင်ရာ သာတူညီမျှရယူသုံးစွဲခြင်းကို အာမခံရမည်။

၁၅.၄။ နိုင်ငံတော်အစိုးရက ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ရွေးချယ်ပါက နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများအား အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများအရလည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးရန်အတွက်လည်းကောင်း ကိုက်ညီစေရန် တာဝန်ခံရမည်။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကို လေးစား လိုက်နာပြီး အမျိုးသားဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအရ အကောင်အထည်ဖော်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဤလမ်းညွှန်ချက်ပါသဘောတရားများနှင့်အညီ အကျိုးသက်ဆိုင်သူ အားလုံး၏ လိုအပ်ချက်များကို ချိန်ညှိမှုနှင့် အသုံးပြုမည့် ချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်းများအပါအဝင် ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းလုပ်ငန်းအတွက် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုလုပ်ငန်းများကို ရေးဆွဲအကောင်အထည်

ဖော်နိုင်ရန် ကူညီပံ့ပိုးပေးရမည်။ နိုင်ငံတော်၊ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း၊ ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်း၊ တောင်သူလယ်သမား၊ အသေးစားစားသောက်ကုန်ထုတ်လုပ်သူများ၊ ရေလုပ်သားငယ်များ၊ နှင့်သစ်တောအသုံးချသူတို့၏ သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းအသီးသီးနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများ အကြား မိတ်ဖက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများကို တိုးမြှင့်အကောင်အထည် ဖော်ရမည်။ အကျိုးခံစားသူများ၏ မေ့ရှုလင့်ထားသော ငွေကြေးနှင့် အခြားထည့်ဝင်မှုများသည် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်ရမည်ဖြစ်ပြီး စီမံခန့်ခွဲမှု မပြုနိုင်သည့် ကြွေးမြီများဖြင့် ၎င်းတို့ကို မကျန်စေရ။ ယင်းတို့၏ မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောဆိုင်ရာလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို စွန့်လွှတ်သူများအား ညီမျှသော ငွေပေးချေမှုကို ကျိုးကြောင်းခိုင်လုံမှုနှင့်နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုမရှိစေဘဲ လက်ခံရရှိစေ ရမည်။

၁၅.၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရက ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ရွေးချယ်ပါက ပြုပြင်ပြောင်းလဲသည့်အစီအစဉ်များ၏ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ယင်းပြန်လည်ခွဲဝေခြင်း ဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများမှ ချန်လှပ်မည့် မြေယာများကို ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ဖော်ပြရမည်။ အိမ်ခြံဥယျာဉ်နေရာ ရှာဖွေသူများ၊ အမျိုးသမီးများ၊ တရားမဝင်အခြေချနေထိုင်သူများ၊ စားကျက် မြေများကို အမှီပြု၍ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူသူများ၊ သမိုင်းအစဉ်အဆက် အနိမ့်ခံရသည့် အုပ်စုများ၊ အလှမ်းဝေးဒေသတွင် နေထိုင်သူများ၊ လူငယ်များ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၊ ရှာဖွေစား သောက်ခြင်းအားဖြင့်အသက်မွေးသူများနှင့် အသေးစား စားသောက်ကုန် ထုတ်လုပ်သူများ ကဲ့သို့သော ရည်ရွယ်ထားသည့် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများကို ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ဖော်ပြရမည်။

၁၅.၆။ နိုင်ငံတော်အစိုးရက ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ရွေးချယ်ပါက နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ရေရှည်တည်တံ့စေရန် ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြင့် မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများကို ရေးဆွဲရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများက အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများအားဒေသခံအစုအဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ၊ မိသားစုအလိုက်ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ ယင်းတို့အသုံးပြုနေသော မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောများမှ လုံလောက်သည့် လူနေမှုအဆင်အတန်းကို ရရှိခံစားနိုင်ရေးနှင့် ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများတွင် အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး တန်းတူညီမျှ ရှိစေရေးတို့အတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေရန် တာဝန်ခံရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများမှ ရရှိရန် ရည်ရွယ်ထားသော အကျိုးရလဒ်များ ရရှိမှုနှင့် ရေရှည်တည်တံ့မှုများအား ဟန့်တားနိုင်သည့် မူဝါဒများကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရမည်။

၁၅.၇။ ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို စဉ်းစားရာတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ယင်းပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုက လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများ၊ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ လုံလောက်သော စားနပ်ရိက္ခာရရှိအသုံးပြုနိုင်သည့် အခွင့်အရေးများ စဉ်ဆက်မပြတ် တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းစေရေး၊

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တို့အပေါ် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့် အကောင်းအဆိုး သက်ရောက်မှုများကို လေ့လာဆန်းစစ်မှု ပြုလုပ်ရမည်။ ယင်းလေ့လာ ဆန်းစစ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဤလမ်းညွှန်ချက်ပါ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့်ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခြင်း အခြေခံသဘောတရားများနှင့်အညီ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည်။ လေ့လာဆန်းစစ်မှု များကို အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများအား ထောက်ပံ့ရေးနှင့် ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရေးအတွက် လိုအပ်သော ဆောင်ရွက်ရမည့် အတိုင်းအတာကို ဆုံးဖြတ်ရန် အခြေခံအဖြစ် အသုံးပြုရမည်။

၁၅.၈။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် မြေယာပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု အစီအစဉ်များက အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများက လိုအပ်သော ချေးငွေများရရှိမှု၊ သီးနှံအာမခံ၊ သွင်းအားစုများ၊ ဈေးကွက်၊ ကျေးလက်ပညာပေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် နည်းပညာအထောက်အပံ့၊ လယ်ယာမြေ ဖော်ထုတ်ရေးနှင့် အိမ်ယာဆောက်လုပ်ခြင်းကဲ့သို့သော ထောက်ပံ့မှုများကို အပြည့်အဝပေးရန် တာဝန်ခံရမည်။ ကူညီပံ့ပိုးသည့်ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးခြင်းကို အကျိုးခံစားခွင့် ရှိသူများအား မြေယာပြန်လည်ခွဲဝေသည့်လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည်။ ကူညီပံ့ပိုးသည့် ဝန်ဆောင်မှု ကုန်ကျစရိတ်အပါအဝင် မြေယာပြုပြင်ကုန်ကျစရိတ်အားလုံးကို ကြိုတင်သတ်မှတ်ပြီး ဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာငွေစာရင်းတွင် အချိန်မီ ထည့်သွင်းထားရမည်။

၁၅.၉။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှုရှိသော ချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်းနှင့် လုပ်ငန်းစဉ် များအရ အကောင်အထည်ဖော်ရမည်။ အကျိုးထိခိုက်သူအားလုံးအတွက် အမျိုးသား ဥပဒေနှင့် အခန်း (၁၆) တွင် ဖော်ပြထားသည့်လမ်းညွှန်များအတိုင်း တရားမျှတသည့် လျော်ကြေးပေးခြင်းနှင့် တရားဝင် လုပ်ထုံးနည်းများကို အသုံးပြုဆောင်ရွက်ရမည်။ အနိမ့်ခံရသော အုပ်စုအပါအဝင် ထိခိုက်သူများအားလုံးသည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ ကျားမလူမှုရေးရာတန်းတူညီမျှမှုကို ဦးတည်သော ရှင်းလင်းသည့် သတင်းအချက်အလက်အပြည့်အစုံကို လက်ခံရရှိစေရမည်။ အကျိုး ခံစားခွင့်ရှိသူများကို ပွင့်လင်းသည့်လုပ်ငန်းစဉ်များဖြင့် ရွေးချယ်ပြီး ယင်းတို့သည် ပွင့်လင်းမြင်သာ စွာ အသိပေးပြီးမှ မှတ်တမ်းတင်ထားသော ခိုင်မာသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို လက်ခံရရှိစေရမည်။ ယင်းတို့က အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းနည်းလမ်းများကို အမျိုးသားဥပဒေအရ ရယူအသုံးပြုနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုအားကောင်းစွာဖြင့် အဂတိလိုက်စားမှုကို တားဆီးကာကွယ်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရမည်။

၁၅.၁၀။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ပါဝင်ပတ်သူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအစီအစဉ်များ၏ ရလဒ်များကို စာပိုဒ် ၁၅.၈ တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ဆက်စပ်သည့် အထောက်အကူပြု မူဝါဒများနှင့် အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးနှစ်ဦးလုံး၏ မြေယာနှင့်

စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုအပေါ် ယင်းတို့၏ သက်ရောက်မှုများကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း ပြုလုပ်ရမည်။ လိုအပ်သည့်အခါတိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အမှန်ပြန်လည် ပြင်ဆင်သည့် လုပ်ငန်းများကိုလည်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၆။ မြေသိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် လျော်ကြေးပေးခြင်း

၁၆.၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အများပြည်သူအကျိုးအတွက်သာ မြေယာ၊ သားငါး သို့မဟုတ် သစ်တောဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် နေရာများကို နိုင်ငံတော်၏ အခြေအနေ၊ အမျိုးသားဥပဒေ နှင့်ကိုက်ညီစွာ သိမ်းယူရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အများပြည်သူအကျိုးငှာ ဟူသည့် သဘောတရားကို တရားဥပဒေဆိုင်ရာ ပြန်လည်သုံးသပ်မှု ပြုနိုင်ရန်အတွက် ဥပဒေတွင် ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ဖော်ပြရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဆောင်ရွက်မှုအားလုံးအား အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများအရ လည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးရန်အတွက်လည်းကောင်း ကိုက်ညီရန် တာဝန်ခံရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အနည်းဆုံး လိုအပ်သော အရင်းအမြစ်များကိုသာ သိမ်းယူခြင်းနှင့် အမျိုးသားဥပဒေ အရ တရားမဲ့တသော လျော်ကြေးကို ချက်ချင်းပေးခြင်းတို့ဖြင့် ဒေသခံများက လက်ခံထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိသူများ အထူးသဖြင့် ထိခိုက်လွယ်ပြီး အလှမ်းဝေးသော ဒေသတွင် နေထိုင်ကြသူများကို အသိအမှတ်ပြု လေးစားရမည်။

၁၆.၂။ မြေသိမ်းယူခြင်းအတွက် အစီအမံနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်မှုရှိကြောင်း နိုင်ငံတော်အစိုးရက တာဝန်ခံရမည်။ ထိခိုက်နိုင်ခြေရှိသူတိုင်းကို ဖော်ထုတ် သတ်မှတ်ခြင်း၊ စနစ်တကျ အသိပေးခြင်းနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းတို့ကို အဆင့်တိုင်းတွင် ဆောင်ရွက်ရမည်။ ဤလမ်းညွှန်ချက်ပါ အခြေခံသဘောတရားများနှင့် ကိုက်ညီသည့် တိုင်ပင် ဆွေးနွေးမှုများမှ အများပြည်သူအကျိုး ဖြည့်စွမ်းရန် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အခြားချဉ်းကပ်မှု နည်းလမ်းများနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ရရှိစေပြီး လူနေမှုဘဝကို ထိခိုက်မှုအနည်းဆုံးဖြစ်စေသော မဟာဗျူဟာကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အဆိုပြုသည့် မြေသိမ်းယူမှုက ယဉ်ကျေးမှု၊ ဘာသာရေး သို့မဟုတ် ပတ်ဝန်းကျင်ထူးခြားမှုရှိသည့် ဧရိယာများနှင့် ပတ်သက်နေလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ အဆိုပါ မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တော များသည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူတို့နှင့်ထိခိုက်လွယ်သူတို့၏ လူနေမှုဘဝအတွက် အရေးပါနေလျှင် သော်လည်းကောင်း အထူးသတိထားဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၆.၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် တရားမဲ့တမှုရှိသည့် မြေတန်ဖိုးဖြတ်မှုနှင့် ချက်ချင်းလျော်ကြေးပေးခြင်းကို အမျိုးသားဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ခံရမည်။ လျော်ကြေးပေးခြင်းသည် နည်းလမ်း အမျိုးမျိုး ရှိသည့်အနက် ငွေသား၊ အစားထိုးမြေကို ရယူသုံးစွဲခွင့်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် နှစ်မျိုးလုံး ဖြစ်နိုင်သည်။

- ၁၆.၄။ နိုင်ငံတော်၏ အရင်းအမြစ်အခြေအနေအရ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အကောင်အထည်ဖော်သည့် အဖွဲ့အစည်းများတွင် လူသားအရင်းအမြစ်၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ငွေကြေးနှင့် အခြား စွမ်းဆောင်ရည်များ ရှိရန် တာဝန်ခံရမည်။
- ၁၆.၅။ မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောများကို စီမံကိန်းအပြောင်းအလဲကြောင့် မလိုအပ်တော့လျှင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အဆိုပါ အရင်းအမြစ်များကို မူလလုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိသူများအား ဦးစားပေး၍ ပြန်လည်ပေးအပ်ရမည်။ သိမ်းဆည်းခြေများ ပြန်လည်ရယူသည့် ကိစ္စရပ်များတွင် ယခင်မြေသိမ်းဆည်းစဉ်က ရရှိခဲ့သော လျော်ကြေးငွေပမာဏကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။
- ၁၆.၆။ သက်ဆိုင်သူအားလုံးသည် ဓမ္မဒိဌာန်ကျကျ တန်ဖိုးဖြတ်နည်းကို အသုံးပြုခြင်း၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ၊ အယူခံပိုင်ခွင့်ပေးခြင်းတို့ဖြင့် အဂတိလိုက်စားမှုကို ကာကွယ်တားဆီးရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရမည်။
- ၁၆.၇။ လယ်ယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများကို အများပြည်သူအကျိုးငှာ သိမ်းယူခြင်းကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းသည့် နည်းလမ်းကို အသုံးပြုရန်စဉ်းစားသည့်အခါ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ယင်းတို့၏ လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစား လိုက်နာခြင်း၊ အကာအကွယ်ပေးခြင်းနှင့် ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ကိုက်ညီသည့် အမှုအကျင့်များဖြင့် အကျိုးထိခိုက်သူအားလုံးကို ပြုမူဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ထိုရွှေ့ပြောင်းနေရာချထားခြင်းကို အကောင်အထည်ဖော်ရမည်။
- ၁၆.၈။ ရွှေ့ပြောင်းခြင်း သို့မဟုတ် တစ်ဦးချင်းနှင့် ဒေသအစုအဖွဲ့များအား ယင်းတို့၏ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု အရင်းအမြစ်များ ရယူသုံးစွဲခွင့်ကို ဆုံးရှုံးစေသည့် မြေအသုံးချမှုပြောင်းလဲခြင်းကို မဆောင်ရွက်မီ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဤလမ်းညွှန်ချက်ပါ အခြေခံသဘောတရားများ နှင့်ကိုက်ညီစေရန် လည်းကောင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းနေရာချထားရန်လိုအပ်မှုကို ရှောင်ရှားရန် သို့မဟုတ် အနည်းဆုံးဖြစ်ပေါ်စေရန်လည်းကောင်း၊ အကျိုးထိခိုက်သူများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့် အခြားနည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်ရမည်။
- ၁၆.၉။ ရွှေ့ပြောင်းခြင်းနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းများမှ တစ်ဦးချင်းကို အိမ်ယာမဲ့စေခြင်း သို့မဟုတ် လူ့အခွင့်အချိုးအဖောက်ခံရခြင်း စသည့် အကျိုးဆက်များ မဖြစ်ပေါ်စေရ။ ထိခိုက်ခံရသူများက မိမိတို့ကိုယ်တိုင် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်သည့် ကိစ္စမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာပါက နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အရင်းအမြစ်အခြေအနေ အရ လုံလောက်သော အခြားနည်းလမ်းဖြင့် အိမ်ယာဆောက်လုပ်ခြင်း၊ ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်း သို့မဟုတ် ကုန်ထုတ်လုပ်ရန် မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောများ ရရှိအသုံးပြုခွင့်များ ရရှိခံစားနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း(၅) လုပ်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်း

ဤအခန်းတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းများ၊ မြေတန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း၊ အခွန်စည်းကြပ်ကောက်ခံခြင်း၊ တရားဝင်သတ်မှတ်ထားသည့် နယ်မြေနေရာဒေသစီမံကိန်း၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်း၊

နှစ်နိုင်ငံနယ်နိမိတ်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များနှင့်သက်ဆိုင်သည့် မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောများဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့ကို ဖော်ပြထားသည်။

၁၇။ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများ။

၁၇.၁။ နိုင်ငံတော်နှင့်အစိုးရဌာနများ၊ ပုဂ္ဂလိက၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်း စနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများ အစရှိသူတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးခိုင်မာမှု တိုးတက်စေရန်၊ ဈေးကွက်နှင့် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့တို့ လည်ပတ်နေစေရန်အတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် တစ်ဦးချင်းနှင့် စုပေါင်းလုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများကို မှတ်တမ်းတင် ပေးသည့် မှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ ကွင်းမြေပုံနှင့် လိုင်စင်ထုတ်ပေးခြင်း ကဲ့သို့သော စနစ်များကို ပြဌာန်း ဆောင်ရွက်ရမည်။ ယင်းစနစ်များသည် အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်တို့ကို ရရှိခံစားသူများနှင့် ယင်း အခွင့်အရေး၊ တာဝန်များနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောမြေကွက် သို့မဟုတ် လုပ်ကွက်များစသည်တို့ပါဝင်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်များကို မှတ်တမ်း တင်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ဖြန့်ဝေခြင်းများ ပြုလုပ်ရမည်။

၁၇.၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ရရှိနိုင်သော လူသားနှင့် ငွေကြေးအရင်းအမြစ်များအပါအဝင် ယင်းတို့၏ ပကတိအခြေအနေနှင့်ကိုက်ညီသော မှတ်တမ်းတင်သည့်စနစ်များကို ပြဌာန်းရမည်။ ဌာနေတိုင်း ရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်း စနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ အခွင့်အရေးများကို မှတ်တမ်းတင်သည့် လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများကို ရေးဆွဲအသုံးပြုရမည်။ နယ်မြေနေရာဒေသစီမံကိန်းနှင့် အခြားရည်ရွယ်ချက်များအတွက် အခြား သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိသည့် နေရာများနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ လိုက်လျောညီထွေမှု ရှိစေရန်အလို့ငှာ နိုင်ငံတော်အစိုးရတိုင်းသည် လက်ရှိမှတ်တမ်းတင်သည့်စနစ်များနှင့် အခြား နယ်မြေနေရာဒေသစီမံကိန်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ အပါအဝင် ပေါင်းစည်းထားသော မူဘောင်တစ်ခုကို ရေးဆွဲရန် ကြိုးပမ်းရမည်။ စီမံအုပ်ချုပ်မှုနယ်မြေတစ်ခုစီတွင်ရှိသော နိုင်ငံတော်နှင့် အစိုးရဌာနများ၊ ပုဂ္ဂလိက၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်း စနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများ အစရှိသူတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေး မှတ်တမ်းများကို ပေါင်းစည်းထားသော မှတ်တမ်းစနစ်တွင် ထိန်းသိမ်းထားရမည်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်း စနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများ လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများ သို့မဟုတ် တရားမဝင်အခြေချနေထိုင်သူများ၏ နေထိုင်လုပ်ကိုင်သည့်နေရာများကို မှတ်တမ်းတင် ရန် မဖြစ်နိုင်ပါက ယင်းနေရာများတွင် အခွင့်အရေး အပြိုင်အဆိုင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းမှ ကာကွယ်တား ဆီးနိုင်ရန် အထူးသတိပြုရမည်။

၁၇.၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်မူ၊ ခွဲခြားနှိမ်ချမှုမရှိဘဲ မည်သူမဆို ယင်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးကို မှတ်ပုံတင်ခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်များ ရယူသုံးစွဲနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုကို တာဝန်ခံရမည်။ သင့်တော်သည့် အခါတိုင်းတွင် မြေယာမှတ်ပုံတင်ရုံးများ

ကဲ့သို့သော အကောင်အထည်ဖော်သည့် အဖွဲ့အစည်းများက အမျိုးသမီးများ၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူတို့နှင့်ထိခိုက်လွယ်သူတို့က အလွယ်တကူ ရယူအသုံးပြုနိုင်ရေးကို အလေးထား၍ ဝန်ဆောင်မှုရုံးများ သို့မဟုတ် နယ်လှည့်ဝန်ဆောင်မှုများကို တည်ထောင်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးသတင်းအချက်အလက်များကို ပြည်သူများ ရယူအသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် ဒေသတွင် အခြေစိုက်သည့် ဥပဒေပညာရှင်များ၊ နိဗ္ဗာန်များ၊ မြေတိုင်းများနှင့် လူမှုသိပ္ပံပညာရှင်များကဲ့သို့သော ကျွမ်းကျင်သူများအား အသုံးပြုခြင်းကို စဉ်းစားဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၇.၄။ အကောင်အထည်ဖော်သည့် အဖွဲ့အစည်းများသည် ဝန်ဆောင်မှုပေးရန်လိုအပ်သော ငွေကြေးနှင့် အချိန်တို့ကို လျော့ချနိုင်ရေးအတွက် ရှင်းလင်းလွယ်ကူသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ဒေသနှင့် သင့်လျော်သည့် နည်းပညာများကို ပြဌာန်းအသုံးပြုရမည်။ ဒေသလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းရန် ယင်းတို့၏ သတ်မှတ်မှုများအတွက် လိုအပ်သည့် မြေကွက်များနှင့် အခြားနယ်မြေနေရာယူနစ်များ၏ နယ်မြေနေရာတိကျမှု လုံလောက်စွာ ရှိရမည်။ လိုအပ်လျှင် နယ်မြေနေရာတိကျမှုကို အချိန်ကာလတစ်ခုအတွင်း တိုးတက်စေနိုင်သည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းများအသုံးပြုခြင်းကို အထောက်အကူပြုရန် အကောင်အထည်ဖော်သည့် အဖွဲ့အစည်းများသည် အခွင့်အရေး၊ ယင်းအခွင့်အရေးများကို ရရှိသူနှင့် ယင်းအခွင့်အရေးများနှင့် ဆက်စပ်သော နယ်မြေနေရာယူနစ်နှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ဆက်စပ်ပေးရမည်။ ပြိုင်ဆိုင်လျက် ရှိသော သို့မဟုတ် ထပ်နေသော အခွင့်အရေးများကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုနိုင်ရန် မှတ်တမ်းများကို နယ်မြေနေရာယူနစ်များနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိသူများအလိုက် အညွှန်းထားရမည်။ အများပြည်သူဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက် ကျယ်ပြန့်စွာဖြန့်ဝေခြင်း၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာမှတ်တမ်းများကို နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဒေသအစိုးရများအား ယင်းတို့၏ ဝန်ဆောင်မှု တိုးတက်စေရန် အသုံးပြုခွင့် ရရှိစေရမည်။ တစ်စုတစ်စည်းတည်းမဟုတ်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးပါဝင်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို အမျိုးသားစံနှုန်းများနှင့်အညီ ဖြန့်ဝေပေးရမည်။

၁၇.၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အသိမပေးသင့်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ကန့်သတ်ထားမှုမှတစ်ပါး လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို သက်ဆိုင်သူအားလုံးက လွယ်ကူစွာ ရယူနိုင်ရန် တာဝန်ခံရမည်။ ထိုကန့်သတ်မှုများသည် ခြစားမှုနှင့် တရားမဝင်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများကို ပြည်သူများက စုံစမ်းဖော်ထုတ်စိစစ် ဆောင်ရွက်ခြင်းများအပေါ် မလိုအပ်ဘဲ တားဆီးခြင်းမပြုရ။ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်း များသည် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသိပေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ လိုအပ်ချက်များ၊ ဝန်ဆောင်ခနှင့်ကင်းလွတ်ခွင့်များ၊ ဝန်ဆောင်မှုတောင်းသည့်ကိစ္စများကို ပြန်ကြားရန် သတ်မှတ်ထားသော နောက်ဆုံးရက်များနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများကို တားဆီးကာကွယ်ရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၈။ တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း

၁၈.၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဈေးကွက်လည်ပတ်မှုများ၊ ဈေးငွေအာမခံချက်၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးကို လွှဲပြောင်းသည့်လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ သိမ်းယူမှုများနှင့် အခွန်စည်းကြပ်ကောက်ခံမှုများကဲ့သို့သော တိကျသည့်ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများကို တရားမဲ့တပြီး အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီတန်ဖိုးဖြတ်နိုင်ရေးအတွက် သင့်လျော် သော စနစ်များ အသုံးပြုရန် အာမခံရမည်။ ထိုစနစ်များသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ရေရှည်တည်တန့်သည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက် များကို တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းစေရမည်။

၁၈.၂။ တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများသည် သင့်တော်သည့်အခါတိုင်းတွင် လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဘာသာရေး၊ အခြားယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုများ နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာ တန်ဖိုးများကဲ့သို့သော ငွေနှင့်တိုင်းတာ၍မရသည့်တန်ဖိုးများကို တန်ဖိုးဖြတ်သည့်စနစ် များက ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းကို အာမခံနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၈.၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများကို တန်ဖိုးဖြတ်ရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို လိုလည်း လိုအပ်ပြီး အားလည်းပေးသော မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများကို ရေးဆွဲအကောင်အထည် ဖော်ရမည်။ တိကျပြီး ယုံကြည်စိတ်ချရသော တန်ဖိုးလေ့လာသုတေသနပြုမှုများအတွက် အခြေခံ အဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ရန် ရောင်းဈေးနှုန်းများနှင့် အခြားဆက်စပ်နေသည့် သတင်းအချက်အလက် များကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် ရယူသုံးစွဲခွင့်ပြုခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၈.၄။ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ကုန်သွယ်ရေးနှင့် အခြားရည်ရွယ်ချက်များအတွက် တန်ဖိုးဖြတ်မှုဆိုင်ရာ အမျိုးသားစံနှုန်းများကို သတ်မှတ်ပြဌာန်း၍ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြန့်ဝေရမည်။ အမျိုးသားစံနှုန်းများသည် သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီရမည်။ ဝန်ထမ်းများကို လေ့ကျင့်သင်ကြားရာတွင် နည်းလမ်းများနှင့် နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများ ပါဝင်ရမည်။

၁၈.၅။ အကောင်အထည်ဖော်သည့် အဖွဲ့အစည်းများသည် အမျိုးသားစံနှုန်းများနှင့်အညီ ယင်းတို့၏ တန်ဖိုးဖြတ်သည့်သတင်းအချက်အလက်များနှင့်စိစစ်သုံးသပ်ချက်များကို အများပြည်သူတို့အား ရယူသုံးစွဲနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် သတင်းအချက်အလက် ပွင့်လင်း မြင်သာမှုနှင့် နည်းလမ်းများအားဖြင့် တန်ဖိုးဖြတ်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ အရင်းအမြစ်များစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် လျော်ကြေးပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ ကုမ္ပဏီငွေစာရင်းနှင့် ငွေချေးယူမှုများတွင်လည်းကောင်း အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများ ကို တားဆီး ကာကွယ်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရမည်။

၁၉။ အခွန်စည်းကြပ်ကောက်ခံခြင်း

၁၉.၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ယင်းတို့၏ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များကို ပြည့်မီစေရန်အလို့ငှာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အခွန်စည်းကြပ်ကောက်ခံခြင်းအားဖြင့် အခွန်ငွေ တိုးတက်ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ရန် အခွင့်အာဏာ ရှိသည်။ ယင်းရည်ရွယ်ချက်များတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း သို့မဟုတ် မြေဈေးကစားမှုနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုသို့မဟုတ် အခြားလုပ်ပိုင်ခွင့်အရေးများကို လက်ဝါးကြီးအုပ်မှု ကဲ့သို့သော ကိစ္စရပ်များမှ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် မလိုလားအပ်သော အကျိုးသက်ရောက်မှုကို တားဆီး ကာကွယ်ခြင်း ပါဝင်ရမည်။ အခွန်အခများသည် လွှဲပြောင်းမှုများကို မှတ်ပုံတင်ခြင်း သို့မဟုတ် ရောင်းချသည့် တန်ဖိုးအပြည့်အစုံကို ကြေညာခြင်းကဲ့သို့သော လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လိုလားအပ်သည့်အမှုအကျင့်များကို အားပေးမြှင့်တင်ရမည်။

၁၉.၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများကို အခွန်စည်းကြပ်ကောက်ခံခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကဏ္ဍအားလုံးအား စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများဖြင့် ထိန်းကျောင်းနိုင်ရန် မူဝါဒ၊ ဥပဒေနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ မူဘောင်များ ပြင်ဆင်ချမှတ်နိုင်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရမည်။ သင့်တော်သည့်အခါတိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချထားသည့် အဆင့်များ၊ ဒေသအဆင့်တွင် ဝန်ဆောင်မှုများကို ရရှိအသုံးပြုနိုင်မှုနှင့် လမ်းတံတားစသည့် အခြေခံအဆောက်အအုံစသည်တို့အတွက် ထိရောက်မှုရှိသည့် ငွေကြေးသုံးစွဲမှု ဖြစ်ပေါ်စေရန် အခွန်အခဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများကို အသုံးပြုရမည်။

၁၉.၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အခွန်အခများကို ထိရောက်မှုရှိစွာနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ စီမံခန့်ခွဲရမည်။ အကောင်အထည်ဖော်သည့်အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဝန်ထမ်းများက နည်းလမ်းများပါဝင်သည့် သင်တန်းများကို ရရှိရမည်။ အခွန်အခများသည် သင့်လျော်သည့် တန်ဖိုးများအပေါ် အခြေခံရမည်။ တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းနှင့် အခွန်စည်းကြပ်နိုင်သည့် ပမာဏများကို လေ့လာသုတေသနပြုမှုများကို အများပြည်သူသို့ ထုတ်ပြန်ကြေညာရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အခွန်ထမ်းများကို တန်ဖိုးဖြတ်မှုအပေါ် အယူခံပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေး ပေးရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အခွန်စည်းကြပ်ကောက်ခံမှု စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ဓမ္မဒိဋ္ဌာန်ကျကျ တန်ဖိုးဖြတ်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်၌ ပိုမိုပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိစေခြင်းအားဖြင့် အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများကို တားဆီး ကာကွယ်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရမည်။

၂၀။ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများဖြင့် ထိန်းကျောင်းထားသည့် နယ်မြေနေရာဒေသစီမံကိန်း

၂၀.၁။ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများဖြင့် ထိန်းကျောင်းထားသည့် နယ်မြေနေရာဒေသစီမံကိန်းများသည် ယင်းတို့၏အသုံးပြုမှုများကို ဥပဒေနှင့် ကန့်သတ်ထားသဖြင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဤလမ်းညွှန်ချက်များပါ ရည်ရွယ်ချက်များကို

တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းစေသည့် နည်းလမ်းဖြင့် ဟန်ချက်ညီပြီး ရေရှည်တည်တံ့သော နယ်မြေဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအပါအဝင် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများဖြင့် ထိန်းကျောင်းထားသည့် နယ်မြေနေရာဒေသစီမံကိန်းများကို ရေးဆွဲခြင်း၊ ယင်းစီမံကိန်းများနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိမရှိ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းနှင့် ကိုက်ညီစေရန် အကောင်အထည်ဖော်စေခြင်းစသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်။ ဤတွင် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများဖြင့် ထိန်းကျောင်းထားသည့် နယ်မြေနေရာဒေသစီမံကိန်းများသည် မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောများအသုံးပြုမှုဆိုင်ရာ အမျိုးမျိုးသော ရည်ရွယ်ချက်များကို သဟဇာတဖြစ်စေရမည်။

၂၀.၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် ကျား၊မ လူမှုရေးရာတန်းတူညီမျှမှုကို ဖော်ဆောင်သည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများဖြင့် ထိန်းကျောင်းထား သည့် နယ်မြေနေရာဒေသစီမံကိန်းဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများကို ရေးဆွဲပြီး ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြန့်ဝေရမည်။ သင့်တော်သည့်အခါတိုင်းတွင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်း စနစ်အသုံးပြုသည့် ဒေသခံပြည်သူများအသုံးပြုနေသည့် စီမံကိန်းရေးဆွဲသည့်နည်းလမ်းများ၊ နယ်မြေဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် ယင်းဒေသခံအစုအဖွဲ့များအတွင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို တရားဝင်စီမံကိန်းရေးဆွဲသည့်စနစ်များတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

၂၀.၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများဖြင့် ထိန်းကျောင်းထားသည့် နယ်မြေနေရာဒေသစီမံကိန်းများ ရေးဆွဲရာတွင် ယင်းတို့၏ ကျားမတန်းတူညီမျှမှု ရှုဒေါင့်များအပါအဝင် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများ၏ အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်နေမှုများနှင့် ယင်းတို့၏ အသုံးချမှုများကို အသိအမှတ်ပြုသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ခံရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အစိုးရအဖွဲ့အစည်း၊ ဒေသခံအစုအဖွဲ့နှင့် ပုဂ္ဂလိကအကျိုးစီးပွားတို့ကို သဟဇာတဖြစ်စေခြင်းနှင့် ဦးစားပေးမှုတို့ကို ရှေ့ ရှုကြီးပမ်းဆောင်ရွက်ရမည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ကျေးလက်၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်သူများ၊ မြို့ပြနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာကဲ့သို့သော အသုံးပြုမှုအမျိုးမျိုးအတွက် လိုအပ်ချက်များကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများဖြင့် ထိန်းကျောင်းထားသည့် နယ်မြေနေရာဒေသ စီမံကိန်းများသည် ထပ်နေသော အခွင့်အရေးများနှင့် အချိန်ကာလကန့်သတ်ချက်ဖြင့် ရရှိသည့် အခွင့်အရေးများအပါအဝင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးအားလုံးတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ နယ်မြေနေရာဒေသ စီမံကိန်းများအတွက် သင့်လျော်သည့် အန္တရာယ်များကို လေ့လာသုတေသနပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။ အမျိုးသားအဆင့်၊ တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် ဒေသအဆင့် နယ်မြေနေရာဒေသ စီမံကိန်းများသည် အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ချိတ်ဆက်မှု ရှိရမည်။

၂၀.၄။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် စားသောက်ကုန်ထုတ်လုပ်သူများအပါအဝင် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ဦးစားပေးမှုနှင့်အကျိုးစီးပွားများအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှုကို အာမခံနိုင်ရန် အတွက် စီမံကိန်းအဆိုပြုလွှာများ ရေးသားရာတွင်လည်းကောင်း၊ နယ်မြေနေရာဒေသစီမံကိန်း မူကြမ်းများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ အများပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်

ပါဝင်လာစေရန် တာဝန်ခံရမည်။ လိုအပ်သည့်အခါတိုင်းတွင် ဒေသခံပြည်သူများကို စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲသည့်လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ကူညီပံ့ပိုးပေးရမည်။ အကောင်အထည်ဖော်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ သည် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမှ ရရှိသည့် အများပြည်သူတို့၏ အကြံပြုချက်များကို အပြီးသတ် နယ်မြေနေရာဒေသစီမံကိန်းများတွင် မည်သို့ထည့်သွင်းရေးဆွဲသွားသည်ကို အသိပေး ကြေညာ ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အထူးသဖြင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများဖြင့် ထိန်းကျောင်းထားသည့် အသုံးပြုမှုများကို ပြောင်းလဲခြင်းကဲ့သို့သော နယ်မြေနေရာဒေသစီမံကိန်းဆိုင်ရာ အခွင့်အာဏာ များအား နည်းလမ်းတကျအသုံးပြုခြင်းကို တားဆီးနိုင်သည့် အကာအကွယ်များ ပြဌာန်းအသုံးပြု ခြင်းအားဖြင့် အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများကို တားဆီး ကာကွယ်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရမည်။ အကောင်အထည်ဖော်သည့် အဖွဲ့အစည်းများသည် စီမံကိန်းများနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိမရှိ စောင့်ကြပ် ကြည့်ရှုမှု၏ ရလဒ်များကို အစီရင်ခံရမည်။

၂၀.၅။ နယ်မြေနေရာဒေသစီမံကိန်းများသည် စိုက်ပျိုးရေးဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်မှုများနှင့် ရေရှည် တည်တံ့စေရန် အရှိန်အဟုန်မြှင့်ဆောင်ရွက်မှုတို့ အပါအဝင် မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောများ ဆိုင်ရာ ရေရှည်တည်တံ့သော စီမံခန့်ခွဲမှုအမျိုးမျိုးတို့ကို ဖွံ့ဖြိုးစေရန်လည်းကောင်း၊ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုနှင့် စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံမှုတို့နှင့်သက်ဆိုင်သည့် စိန်ခေါ်မှုများအား ဖြေလျော့နိုင်ရန် လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ရမည့်လိုအပ်ချက်များကို မပျက်မကွက် ထည့်သွင်းပေးရမည်။

၂၁။ လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးအငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းခြင်း။

၂၁.၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဘက်လိုက်မှုမရှိဘဲ ထိရောက်စွာ စွမ်းဆောင်နိုင်သော တရားရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များမှတစ်ဆင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းသည့် အချိန်နှင့် ငွေကြေး သက်သာ၍ ထိရောက်မှုရှိသော နည်းလမ်းများနှင့်တကွ အခြားနည်းလမ်းများကို ရယူအသုံးပြု နိုင်ပြီး ထိရောက်သောကုစားမှုနှင့် အယူခံခွင့်ကို ရရှိစေရမည်။ ထိုကုစားမှုမျိုးကို ချက်ချင်း အရေးယူဆောင်ရွက်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ကနဦးအဆင့်တွင် ဖြစ်လာနိုင်သည့် အငြင်း ပွားမှုကို အကောင်အထည်ဖော်သည့် အဖွဲ့အစည်းအတွင်းတွင်ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် ပြင်ပတွင်ဖြစ်စေ၊ ဖြေရှင်းရန် သို့မဟုတ် ရှောင်လွှဲရန် လုပ်ငန်းစဉ်များကို အားလုံးအသုံးပြုနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။ အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် ဝန်ဆောင်မှုများကို အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားအပါအဝင် အားလုံးက နေရာဒေသအလိုက်ဖြစ်စေ၊ ဘာသာစကားအရဖြစ်စေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအရဖြစ်စေ ရယူသုံးစွဲနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂၁.၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေး အငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းခြင်းကို သီးခြားဆောင်ရွက် သည့် အထူးခုံရုံး သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းကို စတင်အသုံးပြုရန်နှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာကိစ္စများကို ကိုင်တွယ် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ကျွမ်းကျင် ပညာရှင်ရာထူးများကို ဖန်တီးရန် စဉ်းစားနိုင်သည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အထူးခုံရုံးများကို စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများဖြင့် ထိန်းကျောင်းထားသည့် နယ်မြေနေရာဒေသ စီမံကိန်းများ၊ စစ်တမ်း

များကောက်ယူခြင်း၊ တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းများနှင့် ပတ်သက်သည့် အငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းရန် အတွက် အသုံးပြုရန်လည်း စဉ်းစားနိုင်သည်။

၂၁.၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အထူးသဖြင့် ဒေသအဆင့်တွင် အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းဆိုင်ရာ အခြားနည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်ပြုစုပြီး အားကောင်းအောင် ဆောင်ရွက်ရမည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်း သို့မဟုတ် လက်ရှိအသုံးပြုနေသည့် အခြားအငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းနည်းလမ်းများ ရှိနေခဲ့လျှင် ယင်းတို့သည် တရားမမှုတမှု၊ ယုံကြည်စိတ်ချရမှု၊ ရယူအသုံးပြုနိုင်မှုနှင့်ခွဲခြားနှိမ်ချမှုကင်းသော လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများ ဖြေရှင်းမှုဖြစ်စေရန် ချက်ချင်းအရေးယူဆောင်ရွက်သည့် နည်းလမ်းများ ဖြစ်ရမည်။

၂၁.၄။ စစ်တမ်းကောက်ယူရန် တာဝန်ရှိသူများကဲ့သို့သော ယင်းတို့၏ ကျွမ်းကျင်ရာ နယ်ပယ်အလိုက် နိုင်ငံတော်အတွင်း ဖြစ်ပေါ်နေသော အခြေအနေအရ တစ်ဦးချင်းလုပ်ကွက်နယ်နိမိတ် အငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းရေးအတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အကောင်အထည်ဖော်သည့် အဖွဲ့အစည်းများကို အသုံးပြုရန် စဉ်းစားနိုင်သည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ကျိုးကြောင်းခိုင်လုံစွာ စာဖြင့် ရေးသားပေးပို့ရမည့်အပြင် တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းများသို့ အယူခံခွင့် ရှိစေရမည်။

၂၁.၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများကို တားဆီး ကာကွယ်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရမည်။

၂၁.၆။ ခွဲခြားနှိမ်ချမှုမရှိသည့် တရားမမှုတမှုကို အများပြည်သူအားလုံးက လုံခြုံစိတ်ချစွာ ရရှိခံစားနိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ထိခိုက်လွယ်ပြီး အလှမ်းဝေးသောဒေသများ၌ နေထိုင်ကြသူများအား ဥပဒေဆိုင်ရာအကူအညီ ပေးနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရမည်။ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများက အဆိုပါဝန်ဆောင်မှုများကို ပေးနိုင်ရေးအတွက် ယင်းတို့၏ ဝန်ထမ်းများအား လိုအပ်သည့် ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များ ရှိနေရန် တာဝန်ခံရမည်။

၂၂။ နှစ်နိုင်ငံနယ်နိမိတ်ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

၂၂.၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် နှစ်နိုင်ငံနယ်နိမိတ်အပေါ် ကျရောက်နေသည့် မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကိစ္စရပ်များကို ဖြေရှင်းရာတွင် သင့်လျော်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်မူဘောင်အတွင်းနှင့် ထိခိုက်ခံရသူများ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဆောင်ရွက်မှုအားလုံးအား အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများအရ လည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးရန်အတွက်လည်းကောင်း ကိုက်ညီရန် တာဝန်ခံရမည်။ နိုင်ငံများအတွင်း လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် နှစ်နိုင်ငံနယ်နိမိတ်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့လျှင် သက်ဆိုင်ရာအစိုးရအဖွဲ့အစည်းတို့သည် မိမိတို့နိုင်ငံနယ်မြေများတွင်

ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်သူများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများ၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများနှင့် စားနပ် ရိက္ခာဖူလုံမှုတို့ကို ကာကွယ်ရန် အတူတကွ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၂၂.၂။ နိုင်ငံများနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် နိုင်ငံတကာနယ်နိမိတ်ပေါ်တွင် ကျရောက်နေသော တောင်တန်းများ သို့မဟုတ် စားကျက်မြေများကို အမှီပြု၍ ရာသီအလိုက် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာ နေသည့် တိရစ္ဆာန်မွေးမြူသူများနှင့် ရေလုပ်သားငယ်များ၏ ငါးဖမ်းသည့် နယ်မြေများကဲ့သို့သော နှစ်နိုင်ငံနယ်နိမိတ်ဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးကိစ္စရပ်များကို နားလည်မှုရှိစေရန် မြှင့်တင် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂၂.၃။ သင့်တော်သည့်အခါတိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဥပဒေစံနှုန်းများ အား အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများအရ လည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးရန်အတွက်လည်းကောင်း သဟဇာတဖြစ်စေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။ သင့်တော်သည့် အခါတိုင်းတွင် သက်ဆိုင်သည့် ဒေသဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အထိခိုက်ခံရသူများနှင့် ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။ ထိခိုက်ခံရသူများ၏ သင့်လျော်သည့် ပါဝင်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့် နိုင်ငံတော် အစိုးရများသည် နိုင်ငံတကာနယ်နိမိတ်များအပေါ် ကျရောက်နေသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများ အား စီမံခန့်ခွဲရန် တည်ဆဲ နိုင်ငံတကာလုပ်ငန်းစဉ်များကို ရေးဆွဲအသုံးပြုပြီး အားကောင်း စေရမည်။ သင့်တော်သည့်အခါတိုင်းတွင် ယင်းတို့သည် သက်ဆိုင်သည့် ဒေသအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည်။ အထူးသဖြင့် ယင်းထိခိုက်ခံရသူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် စာပိုဒ် (၄.၈) ပါ အခွင့်အရေးများအား ကာကွယ်ရန် ဤလုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း (၆)

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် အရေးပေါ်ကိစ္စရပ်များအပေါ် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများ

ဤအခန်းတွင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ၊ ပဋိပက္ခများနှင့်ပတ်သက်သည့် မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အား စီမံခန့်ခွဲမှုများကို ဖော်ပြထားသည်။

၂၃။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု

၂၃.၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ရာသီ ဥတုပြောင်းလဲမှု၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို တားဆီးရန်နှင့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများ နှင့်အညီလည်းကောင်း သက်ဆိုင်ရာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုမူဘောင်သဘောတူညီချက်များအရ လည်းကောင်း ဥပဒေ၊ မူဝါဒ၊ မဟာဗျူဟာနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များဖြင့် တောင်သူလယ် သမားများ၊ အသေးစားစားသောက်ကုန် ထုတ်လုပ်သူများ၊ ထိခိုက်လွယ်ပြီး အလှမ်းဝေးသော ဒေသများ၌ နေထိုင်ကြသူများကို အလေးထား၍ တစ်ဦးချင်း၊ ဒေသအစုအဖွဲ့များ သို့မဟုတ် ထိခိုက်ခံရနိုင်ခြေရှိသူများ၏ မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောဆိုင်ရာ ဒေသခံပြည်သူများက လက်ခံ

ထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများကို သင့်လျော်သလို အသိအမှတ်ပြု ကာကွယ်ပေးရန် တာဝန်ခံရမည်။

၂၃.၂။ သင့်တော်သည့်အခါတိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းခံရနိုင်သော အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသား၊ အများပြည်သူများနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်မှု တို့ဖြင့် မဟာဗျူဟာနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများကို ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရမည်။ ရွှေ့ပြောင်းခံရသူများအတွက် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို အစားထိုးပေးရာတွင် အခြားသူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများအား မထိခိုက်စေရ။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ကျွန်းငယ်နှင့် အခြားဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံများကို အထူးကူညီထောက်ပံ့မှုများပေးရန်ကိုလည်း စဉ်းစားနိုင်သည်။

၂၃.၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို လျော့ပါးသက်သာစေခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ရှိခြင်းဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများကို ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဆောင်ရွက်ရာတွင် ဤလမ်းညွှန်ချက်ပါ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း အခြေခံသဘောတရားများနှင့်အညီ တောင်သူလယ် သမားများ၊ အသေးစားစားသောက်ကုန် ထုတ်လုပ်သူများ၊ ထိခိုက်လွယ်ပြီး အလှမ်းဝေးသော ဒေသများ၌ နေထိုင်ကြသူများကို အလေးထား၍ တစ်ဦးချင်း၊ ဒေသအစုအဖွဲ့များ သို့မဟုတ် ထိခိုက်ခံရနိုင်ခြေရှိသူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်လာစေရန် ပံ့ပိုးကူညီရမည်။

၂၄။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ

၂၄.၁။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကို တားဆီးကာကွယ်ခြင်း၊ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ခြင်းများပြုလုပ်သည့်အခါ မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောလုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ ရှုဒေါင့်အမျိုးမျိုးကို ထည့်သွင်းဖြေရှင်းရန် အဖွဲ့အစည်းအားလုံးက တာဝန်ခံရမည်။ နယ်မြေနေရာဒေသစီမံကိန်းများ အပါအဝင် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများဖြင့် ထိန်းကျောင်းထားသည့် မြေလုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ မူဘောင်များကို သဘာဝဘေးအန္တရာယ်၏ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ရှောင်ရှားရန် သို့မဟုတ် လျော့ချရန် ရေးဆွဲရမည်။

၂၄.၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်လည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးသင့် သည့် နိုင်ငံတကာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်လည်းကောင်း၊ ဆောင်ရွက်မှုအားလုံးအား ကိုက်ညီရန် တာဝန်ခံရမည်။ အဖွဲ့အစည်းအားလုံးသည် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အခြေခံသဘောတရားများ (Housing and Property Restitution for Refugees and Displaced Persons (Pinheiro Principles) နှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တုံ့ပြန်မှုအတွက် လူသားချင်းစာနာမှုညီညာဉ်စာတမ်းနှင့်အနိမ့်ဆုံးစံသတ်မှတ်ချက်များ (the Humanitarian Charter and Minimum

Standards in Disaster Response) အပါအဝင် နိုင်ငံတကာ အခြေခံသဘောတရားများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ အရေးယူ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂၄.၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တားဆီးရေးနှင့် လျော့ချရေးစီမံကိန်းများတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ထည့်သွင်းရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရမည်။ ဤလမ်းညွှန်ချက်ပါ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း အခြေခံသဘောတရား များနှင့်အညီ ထိခိုက်ခံရနိုင်သည့် နယ်မြေဧရိယာများအတွက် ဒေသခံပြည်သူများက လက်ခံထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ကောက်ယူရမည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိသူများကို ယင်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို သက်သေပြခွင့် ရရှိစေရန်သော်လည်းကောင်း၊ ယင်းတို့၏ လုပ်ကွက်များနှင့် အခြားနယ်မြေနေရာယူနစ်များကို ယင်းတို့အား ပြန်လည်ချထားနိုင်ရန်လည်းကောင်း အထောက်အကူပြုသည့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်နယ်မြေဧရိယာ ပြင်ပမှတ်တမ်းထိန်းသိမ်းမှု အပါအဝင် ဒေသခံပြည်သူများက လက်ခံထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများကို မှတ်တမ်းတင်သည့် စနစ်များသည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကို ခံနိုင်ရည်ရှိ၍ ခုခံတွန်းလှန်ကျော်လွှားနိုင်ရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းခံရနိုင်သူများအား ယာယီနေရာ ချထားရန်အတွက် နယ်မြေဧရိယာများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ပြီး ယင်းဧရိယာများတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်ခိုင်မာစေရန် နည်းဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ရေးဆွဲပြဌာန်း ရမည်။

၂၄.၄။ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် အရေးပေါ်တုံ့ပြန်မှုအဆင့်တွင်ပင် လုပ်ပိုင်ခွင့် ကိစ္စကို ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရမည်။ ရွှေ့ပြောင်းခံရသူများအတွက် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများနှင့် အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို အစားထိုးပေးရာတွင် အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးနှင့်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများအား မထိခိုက်စေရ။ ရွှေ့ပြောင်းခံရသူများ၏ ဒေသခံပြည်သူများက လက်ခံထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြု၊ လေးစားပြီး အကာအကွယ်ပေးရမည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးနှင့် တရားမဝင်အသုံးပြုမှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ထိခိုက်ခံရသူအားလုံးအား ဖြန့်ဝေရမည်။

၂၄.၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် ပြန်လည်ထူထောင်သည့်အဆင့်တွင်လည်း လုပ်ပိုင်ခွင့်ကိစ္စများကို ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရမည်။ ယာယီရွှေ့ပြောင်းခံရသူများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍လည်းကောင်း၊ လုံခြုံမှုရှိစွာဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယင်းတို့၏ မူရင်းနေရာသို့ ပြန်လည်အခြေချနေထိုင်နိုင်ရန် အကူအညီပေးရမည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာအငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုနိုင်ရန် အကူအညီပေး ရမည်။ လုပ်ကွက်များနှင့် အခြားနယ်မြေနေရာယူနစ်များ၏နယ်နိမိတ်များကို ပြန်လည်တည် ထောင်သည့်အခါတိုင်းတွင် ဤလမ်းညွှန်ချက်ပါ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင် ခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်

ရွက်ခြင်း အခြေခံသဘောတရားများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရမည်။ အဆိုပါပုဂ္ဂိုလ်များသည် ယင်းတို့၏ မူလနေရာတွင် ပြန်လည်အခြေချ နေထိုင်ခြင်းမပြုနိုင်သည့်အခါ အခြားနေရာများ၌ အမြဲနေထိုင်နိုင်အောင် နေရာချထားပေးရမည်။ ရွှေ့ပြောင်းခံရသူများအတွက် မြေယာ၊ သားငါး၊ သစ်တောများနှင့် အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို ခိုင်မာစွာ ရယူအသုံးပြုနိုင်ရေးအတွက် အစားထိုးပေးရာတွင် အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးနှင့်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများအား မထိခိုက်စေသည့်နည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ကြောင်း အာမခံနိုင်ရန် အဆိုပါပြန်လည်နေရာချ ထားမှုကို အိမ်ရှင်ဒေသခံအစုအဖွဲ့များနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂၅။ မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောများဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်ပတ်သက်သည့် ပဋိပက္ခများ။

၂၅.၁။ ပဋိပက္ခ၏ အကြောင်းရင်းများဖြစ်သည့် မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို တားဆီးကာကွယ်ရန်နှင့် ပပျောက်စေရန် အဖွဲ့အစည်းအားလုံးသည် လုပ်ငန်း အဆင့်ဆင့်ကို ဆောင်ရွက်ရမည်။ ထို့ပြင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာသည့်ဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီစွာ အဖွဲ့အစည်းများက အရေးယူဆောင်ရွက်ရမည့် အမွေရယူသည့်ကိစ္စများ အပါအဝင် လုပ်ကိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ ရှုဒေါင့်အမျိုးမျိုးကို ပဋိပက္ခမဖြစ်ပေါ်မီလည်းကောင်း၊ ဖြစ်နေစဉ်တွင် လည်းကောင်း၊ ဖြစ်ပြီးနောက်ပိုင်းတွင်လည်းကောင်း၊ ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ခံရမည်။

၂၅.၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် the Convention relating to the Status of Refugees and its Protocol နှင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အခြေခံသဘောတရားများ (Housing and Property Restitution for Refugees and Displaced Persons (Pinheiro Principles) တို့အပါအဝင် သင့်လျော်သည့် အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများအရ လည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံးရန်အတွက်လည်းကောင်း ကိုက်ညီ ရန် တာဝန်ခံရမည်။ ပဋိပက္ခ ဖြစ်နေစဉ်နှင့် ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဒေသခံများက လက်ခံထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများနှင့်သက်ဆိုင်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားသည့် ဥပဒေကို လေးစားလိုက်နာရမည်။

၂၅.၃။ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြဿနာများကြောင့် ပဋိပက္ခများ မဖြစ်ပွားစေရန်အလို့ငှာ ငြိမ်းချမ်းသောနည်းလမ်း များဖြင့် အဆိုပါပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် အဖွဲ့အစည်းအားလုံးက လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်ကို ဆောင်ရွက်ရမည်။ ပဋိပက္ခဖြစ်ပေါ်စေသည့် အကြောင်းရင်းများ ဖြစ်သည့် ခွဲခြားနှိမ်ချခြင်းနှင့် အခြားအကြောင်းအချက်များကို ပပျောက်စေရန် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဆက်စပ်လျက်ရှိသော မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရမည်။ သင့်လျော်သည့်အခါတိုင်းတွင် နိုင်ငံတော် အစိုးရသည် မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးအငြင်းပွားမှုများကို ချက်ချင်း ဖြေရှင်းပေးနိုင်ပြီး တရားမ ှုတမှု၊ ယုံကြည်စိတ်ချရမှု၊ ကျား၊ မ လူမှုရေးရာတန်းတူ

ညီမျှခြင်းကို ဖော်ဆောင်မှု၊ ရယူအသုံးပြုနိုင်မှုနှင့် ခွဲခြားနှိမ်ချမှုကင်းသော လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများကို ရရှိစေနိုင်သည့် ဓလေ့ထုံးတမ်း သို့မဟုတ် အခြား ဒေသန္တရလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအား အသုံးပြုရန် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

၂၅.၄။ ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် ဒေသက လက်ခံထားသော လက်ရှိလုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများကို လေးစားလိုက်နာပြီး ကာကွယ်ပေးရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ပြီး အဆိုပါလုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများကို အခြားအဖွဲ့အစည်းများက လုံးဝမဖျောက်ဖျက်နိုင်ရန် အာမခံရမည်။ အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် တည်ဆဲ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်ကိုက်ညီစွာ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် မိမိတို့၏ နယ်မြေအတွင်း အတင်း အဓမ္မ သိမ်းယူထားသည့် မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်မပြုရ။ အိမ်ရှင်ဒေသခံအဖွဲ့အစည်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများကို အကာအကွယ်ပေးသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ပဋိပက္ခကြောင့် ဖြစ်သော ဒုက္ခသည်များ၊ ရွှေ့ပြောင်းခံရသူများနှင့် အခြားအကျိုးထိခိုက်သူများအား လုံခြုံစွာ နေရာချထားရမည်။ သင့်လျော်သည့် အခါတိုင်းတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခြင်းများကို မှတ်တမ်းတင်ပြီး ဆက်လက်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ အဆိုပါ အဓမ္မချိုးဖောက်မှုကို ကျင့်စားမှုများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့် မှန်ကန်သော အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများအတွက် သက်သေခံဖြစ်စေရန်အလို့ငှာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာတရားဝင်မှတ်တမ်းများကို ဖျက်ဆီးမှုနှင့် ခိုးဝှက်မှုတို့မှ ကာကွယ်ပေးရမည်။ အဆိုပါ မှတ်တမ်းမရှိသည့်နေရာများတွင် လက်ရှိလုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများကို ပါးစပ်ရာဇဝင်နှင့် မေးမြန်းစုံစမ်းမှုရလဒ်များအပါအဝင် ကျား၊ မ တန်းတူညီမျှမှုကို ဖော်ဆောင်သည့် နည်းလမ်းများဖြင့် အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် မှတ်တမ်းတင်ရမည်။ ဒုက္ခသည်များနှင့် ရွှေ့ပြောင်းခံရသူများ၏ ဒေသက လက်ခံထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြု လေးစားပြီး အကာအကွယ် ပေးရမည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးနှင့် တရားမဝင်အသုံးပြုမှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ထိခိုက်ခံရသူအားလုံးအား ဖြန့်ဝေရမည်။

၂၅.၅။ ပဋိပက္ခ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော (သို့မဟုတ်) ရပ်စဲသည့် အခြေအနေများတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် ယင်းထိခိုက်ခံရသူများအတွက် ကျား၊ မ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ရေရှည် တည်တံ့သည့် ရလဒ်များကို အထောက်အပံ့ပေးနိုင်သည့် နည်းလမ်းများဖြင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြဿနာများအား ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ခံရမည်။ ပြန်လည်အစားထိုးဖြည့်ဆည်းပေးရန် ဖြစ်နိုင်သည့် အခါတိုင်းတွင် ကုလသမဂ္ဂဒုက္ခသည်များဆိုင်ရာမဟာမင်းကြီးရုံးနှင့် အခြားသက်ဆိုင် သည့် အဖွဲ့အစည်း၏ အကူအညီဖြင့် ဒုက္ခသည်များနှင့် ရွှေ့ပြောင်းခံရသူများကို နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီစွာ စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍လည်းကောင်း၊ လုံခြုံမှုရှိစွာ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယင်းတို့၏ မူရင်းနေရာသို့ ပြန်လည်အခြေချ နေထိုင်နိုင်ရန် သင့်တော်သလို အကူအညီပေးရမည်။ ပြန်လည်အစားထိုးဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း၊ ပြန်လည်

နေရာချထားခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ခွဲခြားနှိမ်ချ ခြင်းမရှိမှု၊ ကျား၊ မ တန်းတူညီမျှမှုကို ဖော်ဆောင်မှုနှင့် ကျယ်ပြန့်စွာ ဖြန့်ဝေပေးနိုင်မှု အစရှိသည် တို့နှင့် ပြည့်စုံရမည်။ ပြန်လည်အစားထိုးဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဆိုင်ရာ တောင်းဆိုမှုများကို ချက်ချင်း ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်း စနစ် အသုံးပြု သည့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ပြန်လည်အစားထိုးဖြည့်ဆည်း ပေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရင်းအမြစ်များမှ သတင်းအချက်အလက်များကို အသုံးပြုနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။

၂၅.၆။ ပြန်လည်အစားထိုးဖြည့်ဆည်းပေးရန် မဖြစ်နိုင်သည့်အခါတိုင်းတွင် ဒုက္ခသည်များနှင့် ရွှေ့ပြောင်းခံရသူများအတွက် အလားတူ မြေယာ၊ သားငါးနှင့်သစ်တောများနှင့် အသက်မွေးဝမ်း ကျောင်းလုပ်ငန်းများကို ခိုင်မာစွာ ရယူအသုံးပြုနိုင်ရန်နှင့် ပြန်လည်နေရာချထားမှုက အခြားသူ များ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို မထိခိုက်စေရေးအတွက် တာဝန်ခံနိုင်ရန်အလို့ငှာ အိမ်ရှင်ဒေသခံအစုအဖွဲ့များ၊ အခြားသက်ဆိုင်သည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးဆောင် ရွက်ရမည်။ သင့်တော်သည့်အခါတိုင်းတွင် အထူးလုပ်ငန်းစဉ်များသည် မုဆိုးမ၊ မုဆိုးဖိုနှင့် မိဘမဲ့များအပါအဝင် ထိခိုက်ခံရနိုင်ခြေရှိသူများ၏ မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောမြေများကို ခိုင်မာစွာ ရယူအသုံးပြုနိုင်စေရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။

၂၅.၇။ သင့်လျော်သည့်အခါတိုင်းတွင် မူလကတည်းက ရှိနေသော ခွဲခြားနှိမ်ချမှုနှင့် ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားစဉ် တွင် ဖြစ်ပေါ်လာသော ခွဲခြားနှိမ်ချမှုတို့ကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက် မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရမည်။ သင့်လျော်သည့်အခါတိုင်း သို့မဟုတ် လိုအပ်သည့်အခါတိုင်းတွင် တာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ပိုင်ခွင့်စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် လိုအပ်သော ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးနိုင်ရန် သက်ဆိုင်သည့်အဖွဲ့အစည်းများကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ရမည်။

အခန်း(၇)

တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့် လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း

၂၆.၁။ ဤလမ်းညွှန်ချက်များ၏ စေတနာဖြင့် တန်ဖိုးထား၍ ဆောင်ရွက်ရသော သဘောသဘာဝအတိုင်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၌ တာဝန်ရှိသည်။

၂၆.၂။ ဤလမ်းညွှန်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်လည်းကောင်း၊ ယင်းတို့၏ အုပ်ချုပ်မှုနယ်မြေများတွင် အကောင်အထည်ဖော်နေမှုကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရန်နှင့် အကဲဖြတ် ရန်လည်းကောင်း၊ မြေယာ၊ သားငါးနှင့်သစ်တောဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်စီမံခန့်ခွဲခြင်း တိုးတက်မှု၊ အမျိုးသားစားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုလုံခြုံရေးအတွက် လုံလောက်သော စားနပ်ရိက္ခာရရှိအသုံးပြုနိုင်သည့် အခွင့်အရေးများ စဉ်ဆက်မပြတ် တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းစေရေး၊ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စေရေးနှင့် ရေရှည်တည်တံ့သည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတို့အတွက် အကျိုးသက်ရောက်မှု များကို အကဲဖြတ်ရန်လည်းကောင်း၊ ဒေသအဆင့်၊ အမျိုးသားအဆင့်နှင့် နိုင်ငံတကာအဆင့်တို့တွင် အကျိုးသက်ဆိုင်သူအမျိုးမျိုးပါဝင်ဆွေးနွေးနိုင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် မူဘောင်များကို တည်ထောင် ရန် သို့မဟုတ် လက်ရှိအသုံးပြုနေသည့် အဆိုပါ လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် မူဘောင်များကို အသုံးပြုရန် နိုင်ငံတော်အစိုးရက အားပေးမြှင့်တင်ရမည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်သည် အားလုံးပါဝင်နိုင်မှု၊ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု၊ ကျား၊ မ တန်းတူညီမျှမှုကို ဖော်ဆောင်မှု၊ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မှု၊ ကုန်ကျစရိတ်သက်သာမှုနှင့် ရေရှည်တည်တံ့မှုတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေရမည်။ ဤလုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများထံမှ နည်းပညာအထောက်အပံ့များ ရယူနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂၆.၃။ နိုင်ငံတော်အစိုးရက ဤလမ်းညွှန်ချက်များကို စေတနာဖြင့်တန်ဖိုးထား၍ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှုများအား အကူအညီပေးရန် တောင်ပိုင်းနိုင်ငံများအချင်းချင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ အပါအဝင် ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီပေးသော မိတ်ဖက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့်အဖွဲ့များ၊ ကုလသမဂ္ဂ က အထူးပြုဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများကို တိုက်တွန်း အားပေးရမည်။ အဆိုပါပံ့ပိုးကူညီမှုများတွင် နည်းပညာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၊ ငွေကြေးအထောက် အပံ့၊ အဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ အသိပညာနှင့်အတွေ့အကြုံများ ဖလှယ်မှု၊ အမျိုးသားလုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာမူဝါဒများ ရေးဆွဲကျင့်သုံးမှုနှင့် နည်းပညာလွှဲပြောင်းမှုစသည်တို့ ပါဝင်သည်။

၂၆.၄။ ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုကော်မတီသည် သက်ဆိုင်သည့် ဆောင်ရွက်သူများလုံး အချင်းချင်း၏ အတွေ့အကြုံများကို သင်ယူရန်၊ ဤလမ်းညွှန်ချက်များအကောင်အထည်ဖော်မှုဆိုင်ရာ တိုးတက်မှု အခြေအနေ၊ ယင်းတို့၏ ဆက်စပ်နေမှု၊ ထိရောက်မှုနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများကိုသုံးသပ်ရန် စသည်တို့ကို ဖော်ဆောင်ပေးသည့် ကမ္ဘာ့အဆင့် ကော်မတီ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့စားနပ် ရိက္ခာဖူလုံမှုကော်မတီအတွင်းရေးမှူးသည် အဆိုပါကော်မတီ၏ အကြံပေးအဖွဲ့နှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ပြီး ကော်မတီသို့ ဤလမ်းညွှန်ချက်များ အကောင်အထည်ဖော်မှုဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုများကို အစီရင်ခံပြီး ယင်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းမှုအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုနှင့် ထည့်ဝင်မှုတို့ကို အကဲဖြတ်ရမည်။ အဆိုပါအစီရင်ခံစာသည် တကမ္ဘာလုံးကို လွှမ်းခြုံရမည့်အပြင်

နိုင်ငံတကာအတွေ့အကြုံများ၊ အကောင်းဆုံးလုပ်နည်းလုပ်ဟန်နှင့်သင်ခန်းစာများနှင့်တကွ အခြား သင့်တော်သည့်အကြောင်းအရာများ ပါဝင်ရမည်။

၂၆.၅။ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍအပါအဝင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့်အဖွဲ့အစည်း အားလုံးအား ဤလမ်းညွှန်ချက်များကို အမျိုးသားအဆင့် ဦးစားပေးအစီအစဉ်၊ နိုင်ငံ၏ အခြေအနေ တို့နှင့် လျော်ညီစွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုစွမ်းအားကို အသုံးပြု၍ အကောင်အထည်ဖော်ရန် အားပေးရမည်။ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် အလို့ငှာ ဆောင်ရွက်သည့် အဖွဲ့အစည်းအားလုံးကို တာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက် အလက်များကို ဖြန့်ဝေရန် အားပေးရမည်။